

Velja po pošti:
za celo leto naprej... K 30—
za en mesec... „ 2-30
za Nemčijo celoletno... „ 34—
za ostalo inozemstvo... „ 40—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej... K 28—
za en mesec... „ 2-30
V pravi prejemni mesečno... „ 2—
Sobotna izdaja:
za celo leto... K 7—
za Nemčijo celoletno... „ 9—
za ostalo inozemstvo... „ 12—

SLOVENE

Inserati:
Enostolna politivra (72 mm široka in 9 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat... po 30 v
za dva- in večkrat... „ 25 „
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Poslano:
Enostolna politivra po 60 v
Izhaja vsak dan izvenredno ne- delje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vnovi red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Recepti se ne vračajo; nefrankirana pisma so ne sprejemajo. — Uredniška telefon št. 74

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bozn.-hero. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

† Dr. Janez Ev. Krek

Vest o dr. Krekovi smrti se je raznesla po bliskovito po mestu in deželi. Vse stoji pod težo utisa te velikanske nena- domestljive izgube.

Ob odprti krsti duševnega voditelja Jugoslovancov žaluje ves narod, brez razli- ke strank.

Moriuntur omnes, sed animus restat.

Kakor en glas je bilo včeraj in je danes vprašanje: »In kaj zdaj, ko ni več dr. Kreka? Ko ga ni med svojimi delavci in delavkami, poučujočega in bučečega? Ko ga ne bo več na shodih borečega se in z zanosom in značilno njegovo gesto navdušujočega? Ko ga ne bo v parlamentu v odločilnih trenutkih stoječega z jasnimi, samozavestno strogim pogledom branečega pravice zatiranih mas, zatiranega naroda na našem jugu, odbijajočega naskoke na nauke sv. Cerkve? Ah, sto in sto vprašanj, mučnih, trpkih, silnih in neodločljivih sil od srca in uma do oči prijatelja in vseh, ki čutijo, da smo izgubili na en mah v najodločilnejšem trenutku slovenskega in vsega jugoslovanskega naroda glavnega misleca in prvega boritelja. On sili in ho- če odgovoriti v tolažbo vsem, ki morejo doumeti, kakšna vrzel je nastala čez noč v vrstah mož, kakor jih ima naš mali na- rod prav malo.

In kakor je bila v zgodovini narodov smrt velikih mož, ki so s svojimi silnimi idejami in z delom preustvarjali kulturo svojega ljudstva, pravzaprav šele tisti tra- gični višek, s katerega se je razlil blago- slov idej in dela moža na vso celoto, tako se nam zdi, ne samo zdi, marveč trdno smo o tem prepričani, da je šele smrt ve- likega moža — blagoslovila in dala tisoče- ro moč njegovim idejam in njegovemu ne- sebičnemu delu za dobrobit vsega našega plemena na jugu.

Ne katastrofa — usodepoln preobrat v pogubo nas, nikakor! V opomin nam je poslalo dobrotno nebo to hudo izgubo, da tembolj na mah izpoznamo vso resnično silo značajnega duha. Kdo ni imel solz za trenutek, samo za trenutek, ko je začul pretresljivo vest: »Krek je mrtev?« Brez razlike mišljenja ga ni bilo in ga ne more biti, ki bi ne bil globoko zavzdihnil v tre- nutku strašne vesti. A po prvem navalu žalosti in potrnosti se dviga v nas vseh, ki smo cenili in spoštovali vsa njegova dela

od prvih početkov do prav zadnjega vzdih- ljeja njegove neizmerno plemenite, bo- gate, velike, le naprej in le kvišku stre- meče duše, to spoznanje do neomajne pre- pričanosti: šele s smrtjo zmagajo ideje ve- likega sina našega malega, za lepo bodo- nost ustvarjenega naroda.

Kaj ni bilo, kakor da bi ga nevidna roka priganjala in vodila iz kraja v kraj vse zadnje mesece velikega zgodovinske- ga prerajanja ter mu postotila idealno silo, da bi ustvaril edinstvo med vsemi vo- dilnimi, odločujočimi možmi na jugu? Ka- kor da je slutil, da so šteti zadnji trenuti- ki njegovi tvorini in pobudni dušni sili! Ka- kor da je vedel, da je edino on tisti apo- stol vseobsegajoče misli o združenju vseh bratov na jugu, le on tisti, ki je kos tita- ski nalogi.

Umreti, bratje, težko ni, pustiti nade, to boli!

To boli one, ki mislijo, da je prišel — konec. Moremo pa res misliti, da je prišel konec za nas vse, ko smo izgubili — pa- stirja? Morejo naši nasprotniki res slaviti zmagoslavje? Ko se pripravljajo na slav- nostno pojedino, ko tržejo kose naše do- movine s posmehom zmagačev, pa jim kli- če na tisoče src po vsej širni zemlji naše širne Jugoslavije: »Smrt je samo zapeča- tila, potrdila in v sporočilo prepusila vse veliko, vse lepo, vse resnično dobro, vse rodovito in zmagovito, ki je tičalo v ve- likem umu in širnem srcu našega največ- jega moža — edinstvo v srcu in umu vseh!«

Ko umirajo tisoči, stotisoči in milijo- ni padajo po bojnih tleh, pa nam doma med štirimi stenami umirajo veliki sinovi: Žit- nik, Povše in zdaj še on, ki je bil nad obe- ma in nad vsemi nami drugimi. To vemo in zato nam je hudo. Hudo pa nam ni, ker vemo, da je tragika velikih mož le preče- sto ista: ni jim bilo dano zreti sadove svo- je največje — misli. Ne, njemu ni bilo da- no to, da bi učakal veliki dan vstajenja, pač pa je zrl veliki petek svojega naroda. A kakor je bil Veliki petek v njem pred- pogoj za Veliko noč in Veliko nedeljo, ta- ko je i za nas ta veliki petek sedanjih dni samo predpogoj velike naše narodne ne- delje. Samo to je hudo, da dr. Kreka ne bo med — veselimi... Vse je minljivo, duh pa ostane in ostanejo — učenci. Preštejte jih na jugu in na severu ozke naše domo-

vine. Ne bojmo se! Brez Sokrata ne bi bilo Platona in — akademije in ne Aristotela!

Žalna seja kranjskega deželne odbora dne 9. oktobra 1917.

Deželni glavar dr. Ivan Šusteršič ot- vori sejo in konstatuje sklepčnost.

Deželni glavar:
Velemenjeni gospodje!
(Vsi navzoči vstanejo.)

Iz št. Janža na Dolenjskem je dospela danes jutraj pretresljiva, pretužna vest, da je sinoči ob 10. uri zvečer v ondodnem župnišču nenadoma umrl državni in dežel- ni poslanec dr. Janez Ev. Krek.

Potrži stojimo ob krsti moža, čigar življenje je bilo v zadnjih desetletjih tesno spojeno z našo deželo in našim narodom.

Njegovo življenje je bilo delo, ne- umorno, nikdar počivajoče delo na vseh poljih javnega pokreta.

Bil je ena najpopularnejših osebnosti, odkar eksistira slovenski rod. Mnogi so ga ljubili, vsi — tudi politični nasprotniki — spoštovali in visoko cenili. Kljub izred- ni impulzivnosti svoje narave, ki ga je včasih privedla do ostrih pojavov, ni imel nobenega osebnega sovražnika. Ob njego- vi krsti se vse združuje v žalosti in bo- lesti.

Nemogoče je, v kratkih potezah ozna- čiti javno delovanje Janeza Ev. Kreka. To bo zapisano v zgodovini naše dežele, v zgodovini našega naroda. Ne dvomim, da se bo njegovo delovanje pravično ocenilo in da bodo uspehi njegovega dolgoletne- ga požrtvovalnega delovanja našli sploš- no hvaležno priznanje.

Dr. Janez Ev. Krek, ki se je rodil dne 25. decembra 1865. pri Sv. Gregoriju na Dolenjskem, je bil skozi 16 let deželni po- slanec, ves čas kot zastopnik kmečkih ob- čin. Prvič so ga volili dne 12. septembra 1901 postojnsko-logaški kmetje, od 21. fe- bruarja 1908 pa ponovno kmetijski volilci kamniški. Državni poslanec je bil od le- ta 1897. do leta 1900. kot zastopnik kranj- ske splošne kurije, od leta 1907. naprej pa kot reprezentant kamniškega okraja.

Njegovo domoljubno, živahno, incija- tivno in smotreno poslansko delovanje zveni iz neštetihi zapisnikov deželne in državne zbornice.

Njegov genij pa je utisnil globoke zna- ke vsemu našem narodnemu življenju in sled njegovega javnega delovanja ne iz- gine nikdar.

Kakor noben človek, tako tudi on ni bil prost zmote; a njemu v čast bodi reče- no, da hobena zmota ni kalila čistosti nje- govih namenov za blagor našega naroda.

Neizmerni kapital pristnega narodne- ga čustvovanja, ki je učinkoval v njegovem

prekipečem srcu in gnil njegovo impetu- ozno naravno k vedno novim naskokom zoper vse, v čemur je videl oviro uredni- nju svojih vzorov, je prava podoba našega narodnostnega vrvenja v viharjih časih, v katerih živimo. Janez Ev. Krek je hotel videti slovenski narod srečen, svoboden na visoki stopinji duševne in gmotne kul- ture. To je bil visoki smoter njegovega trudopolnega življenja, vsega njegovega plametečega hrepenenja.

Ni mu bilo usojeno, videti obljubljeno deželo, ki jo je v duhu ustvaril njegov ge- nij in za katero je stremil do zadnjega vzdihljaja svojega tuzemskega življenja.

Iz dežele viharjev je šel v deželo mi- ru. Zalostnim in iskrenim srcem mu v du- hu podajamo roko, in mu kličemo iz glo- bočine našega čustvovanja:

Janez Ev. Krek, Bog Ti daj večni mir in pokoj! Čast Tvojemu spominu! Na svi- denje!

Gospodje ste se dvignili raz sedeže in s tem izrekli svoje pritrjevanje žalni ma- nifestaciji deželne zastopstva.

V znak globoke žalosti zaključujem sejo.

Glasovi časopisja.

»Slovenski Narod« piše:

Nepričakovano je pobrala smrt iz na- ših narodnih vrst odličnega moža. Umrl je dr. Krek, prvoboritelj naše jugoslovanske politike, ena najizrazitejših osebnosti med Jugoslovani, mož globokega znanja, iskrenega narodnega značaja, neumorne- ga dela — mož velikih idej.

Mnogo zaslug si je stekel dr. Krek za svojo stranko, mnogo za narod v okviru strankarskega delovanja, od trenutka pa, ko je z njemu lastno inicijativo, prevdar- nostjo, globokim umevanjem dobe, stopil na čelo onega gibanja, ki je tudi pri nas vedno bolj sililo vse narodne sile k zdru- žitvi v boju za obstoj in za bodočnost na- šega ljudstva, stopa njegova oseba iz strankarskega okvira in dr. Krek postaja narodni prvoboritelj v najlepšem po- menu besede. Z njegovim imenom bo za vedno združeno veliko delo našega narod- nega ujedinjenja, prvi realni začetki naše- ga smotrenega stremjenja po narodni — samostojnosti in neodvisnosti. Inicijativno in odločilno je deloval dr. Krek za združe- nje naših poslancev v državnem zboru, magna charta naše nove narodne politike, jugoslovanska deklaracija je v mnogem oziru njegovo delo. Dr. Krek je bil duša Jugoslovanskega kluba, v svoji veseli agil- nosti in neporušljivi svežosti je dan na dan bodril tovariše k novemu delu, dan na dan je sam stal na straži, vedno pripravljen, z besedo, peresom, dejanjem se postaviti za veliko stvar jugoslovanskega ujedinjenja.

LISTEK.

Trst v enajstih bitkah.

Pod tem naslovom piše vojni poroče- valec K. F. Nowak:

Pred tržaškimi vrati je stala, ko se je začela vojna z Italijo, čisto redka vrsta lju- di. Jedva prasketalo je, če so streljali. Na- tančno 40kratna premoč, ki jim je stala nasproti, je napravljala že več hrupa. To- da prihajal je čisto od daleč, čisto pritaje- no le-sem. Pohajkovalci pred spomenikom Karla V., sprehajalci na pomolih so mora- li že dobro napenjati ušesa, če so hoteli kaj razločiti. Borza se še ni majala. »Ex- celsior« še ni bobnel. Samo ponoči je bilo nekam grozljivo. Niti ena svetilka ni sme- la goreti. Niti roke nisi videl pred očmi, ako so nad Miljskem zalivom viseli oblaki. Ako je padal iz kake špranje v oknicah le najmanjši trak svetlobe, je žandarmeri- ja že poizvedovala po razlogu svečane razsvetljave. Kadar je obsevala bele hiše mesečina, je bilo, kakor bi hodili strahovi. Tržaške počti so bile romantične mesta za- četkom vojne. Podnevi je korzo vrvel. Po- sli so šli svojo pot naprej; ali pa so se morda ljudje le delali tako, kakor bi bilo vse po starem... Prva bitka ni nikogar posebno razburila. Samo Cadorna se je razburjal. Štirideset divizij mu ni bilo do-

voli, nagnal jih je skupaj še več... Mi smo stali gori, ravno pred Lublinom. Sedaj je poslal Conrad pl. Hötendorf en zbor do- li. Gori je velel dalje marširati, doli je imel ravno toliko, kolikor se mu je zdelo po- trebno. Cadorna se je učil rabiti artiljeri- jo. Nekega dne je začel tako prožiti, da je bil že skoraj bobnajoči ogenj. V Trstu se je po cestah valil odmev in v oknih so za- čele tiho žvenketati šipe, ko si sedel v »Excelsiorju«. Zunaj pred vrati je tempo rastle. Cadorna je postajal ljutejši in kon- čno je stala tudi na naši strani cela arma- da. To je sedaj treskalo in rjavelo z obeh strani — v Trstu so se ljudje izprehajali le še na pomolih, postajali in poslušali. Sedaj ni bilo nobene hiše več ob pomolu Sv. Karla, katere šipe bi bile tiho žvenketale. Kajti sedaj so vse drhte... Ljudje so pa poslušali v negotovost. Videti ni bilo ničesar. Toda naj so poslušali še tako dolgo, videti ni bilo ničesar. Tedaj so postali po- molji zopet prazni.

Enkrat sem prišel z Opčin doli. Gori je stala straža, ki je oprezovala za letalci. Toda letalcev ni bilo. Spodaj je ležalo ne- kaj bleščečega. Jega. Spredaj motno, dr- hteče zrcalo. Trst, mesto in zaliv. Komaj je glas drdrajočega voza. Bila je noč. To- da rakete so plesale. Neizmerno daleč zunaj, tako se je zdelo, je metal nekdo o- njene krogle v zrak. V nevidni, daljni are- ni; potem je stal na drugi strani arene zo-

pet nekdo v senci, zopet drug neviden glu- mač, ki je spuščal rumene žoge. Prasvetne orjaške živali so se dvigale iz morja in me- tale sive rilce preko zaliva. Sedaj je šel rilec poleg rilca preko zaliva. Sedaj je le- zel preko čolna. Čoln se ni ganil, nekaj našemljenega je sedelo notri, rilec je tipal dalje, čoln je izginil. Na ovinkih nizzol proti mestu tu in tam dekliski smeh. Ne- kje je pel vojak. Redkokje žarek begot- ne bele obleke. Samo gori, nad mestom, nad morjem, v dalji so plesale rakete... In vojna je šla dalje, bitke so se množile. Cadorna se je veliko naučil. Doberdob je včasih vroč pekel. Trst je spal, da- lje, sanjal je dalje, četudi je sedaj skoraj vsak mlaj prinesel novo bitko in vsaka bit- ka kaj novega za speče mesto. Nekega dne so prišli prvi letalci. Oh, pravi praznik — — — Nikoli niso prizadejali ničesar, iz- vajali so vežbe in metalni literarične listke z vsakovrstnimi obljubami. Streljalo se je nekoliko, letalci so zopet odšli, naslednji dan so bili pa zopet tu.

Kakor se ravno prihaja na obisk, za četrt urice: obiski iz Italije. Izvedenci na borzi, gostje v kavarni »Excelsior« so se učili le- talske tehnike. Enokrovnik, dvokrovnik Caproni, Newports — vse so vedeč in po- znali. Enkrat sem bil tu o Veliki noči. Ma- li, črni Piji so žarele oči: »Danes gotovo zopet pridejo letalci...« V naslednjem tre- nutku so res bili tu. Osem ali deset kosov

Capronijev. Mala, črna Pija je drhte stala pred svojo razstavo slik in na Velikem tr- gu je vrvela množica v živahnih kretnjah, se smejala, kričala. Caproniji pa so vrgli 60 bomb. Prebili so neko cerkev. Otroci so hropeli in umirali. To je bilo novo. Toda odslej so ponavljali obiske te vrste. Trst se je navadil nanje...

Molče, čisto blizu brega, leži tik pred pomolom Sv. Karla stara skrinja. Ležala je že tam, ko sem se bil prvič v vojni vozil doli v Trst. Čez leto in dan leži še pravtam, vsa zamočvarjena in kakor zrasla z motni- mi vodami. Če natančneje pogledaš, spo- znaš ladjo, trup, ne veš, če stara in doslu- žena ali pa nedovršena in že v postanku zarjavela. »Zaenkrat je to vse, kar imamo tukaj od naših ladij,« pravi popoldne v ka- varni ravnatelj Lloyda. »Toda ali naj vam pripovedujem o bajni bodočnosti naše la- dijske tonaže? Saj je nedotaknjena, samo spi, čaka...« Ravnatelj Lloyda živi fanta- stično življenje. V Lloydovi palači, ki je prazna in grozljiva, kakor vse bele palače na tržaški obali. Tudi on sam sanja, čaka, sanja — — —

Deset bitk je minulo. Deseta se je va- lila kakor deveta. Deveta kakor sedma. O drobni italijanski gospej so pripovedovali, da je v deseti bitki ihtela: »Jočem za Itali- jo. Za vse brezkoristne njene padle. Sedaj vem, nikoli ne dobe Trsta. Nesmiselno ie. Nesmiselno!

Globoka vera v bodočnost našega jednotnega naroda je navdajala tega moža, odsevala je iz vsake njegove besede, razodevala jo je takorekoč vsaka njegova kretnja, naši narodni bodočnosti je bilo posvečeno, odkar je bila proklamirana na Dunaju naša deklaracija, vse njegovo dejanje in nehanje — naša velika narodna misel je imela v njem pravega apostola. Bridka, za enkrat nenadomestljiva je izguba, ki nas je zadela s Krekovo smrtjo v s. Ves naš narod od Triglava do Drine je kruto udarjen — izgubil je enega svojih najboljših sinov, izgubil je moža, ki mu je bil porok narodne slege. Razpravljati bo še o tem, kaj je v dru. Kreku izgubila njegova stranka, oceniti nam bo še, kakšno moč smo izgubili na torišču, kjer se uveljavljajo naša zakonodajna stremjenja, danes skeli najbolj rana, ki jo je prizadejala usoda Jugoslaviji. Poročajo, da so bili zadnji trenutki dru. Kreka lepi in skoraj veseli. Želel je slišati narodno pesem. Smehljaje je šel tja, odkoder ni vrnil. Morda je s proroškim očesom gledal v daljavi bodočnost svojega ljubljene naroda, videl ga je svobodnega, združenega, srečnega; videl, kako zdrav in mlad koraka novemu življenju nasproti. Zato je lahko umrl. Kot sveto dedščino je zapustil dr. Krek vsem našim ljudem, ki so dobre volje, zapoved: Bodite složni v delu za narodno bodočnost, bodite neumorni v stremjenju po združenju, bodite neomajni v veri, da pride dan osvoboditve in svobode. Jugoslavija piše s tugo in bridkostjo ime enega svojih najboljših sinov v knjigo zgodovine. Spomnila se bo nanj, kadar pride sreče dan, kajti bil je med onimi, ki so v mukotrpnem času prižgali narodu luč velikega upanja in nove vere v življenje. Slava njegovemu spominu!

Glasi socialnih demokratov »Na preje« poroča:

»Kakor izvemo, je umrl snoci ob desetih v št. Janžu na Dolenjskem dr. Janez Ev. Krek. Z drjem. Krekom izgine iz slovenskega političnega življenja ena najmarkantnejših osebnosti, ki smo jih imeli zadnja desetletja. Njegovo delo, zlasti na gospodarskem polju, je prineslo v slovensko domovino popolnoma nove smeri. On je bil eden prvih združnih organizatorjev in njegov zgled je zbudil mnogo vnetih združenj, kakor kaže lepo razvito združno gibanje po Slovenskem. Vse njegovo življenje je bilo posvečeno delu, zato se ga bo spominjala tudi stranka slovenskega socialističnega delavstva vedno z lepim spominom.«

Perilo za vojaše na bojišču!

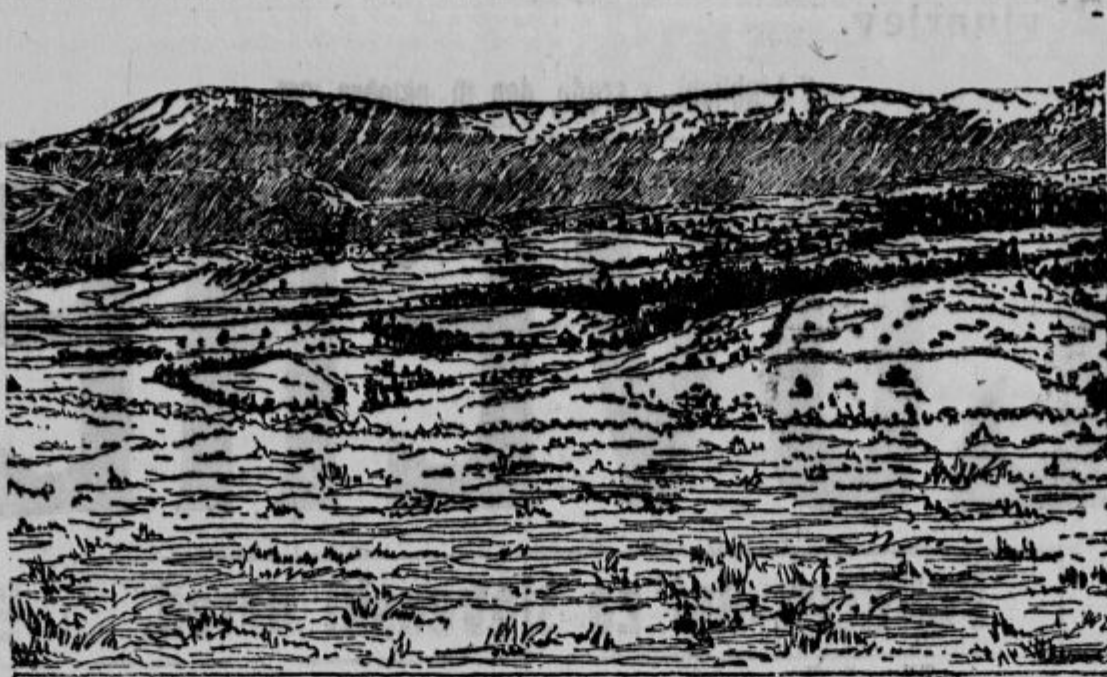
Urad za vojno preskrbo se obrača do prebivalstva v resni in važni zadevi.

Pomanjkanje surovin onemogoča, da bi se izpopolnilo za preskrbo armade na bojišču določeno perilo. Zato bodo tretji teden oktobra po celi državi nabirali perilo. Pri tem pride v poštev:

1. Vse vrste moškega in ženskega perila, kakor srajce, hlače, jopiči, nogavice, žepni robci itd.
2. Otročje perilo vsake vrste, lovsko perilo, trikot itd.
3. Namizno perilo, kakor namizni prtji, cunje za prah itd.
4. Posteljno perilo, kakor rjuhe, brisače, kopalne rjuhe itd.
5. Vsake vrste obleka in sicer moška, ženska, otročja, uniforme, telovniki itd.

Toda tako je jokala že v osmi bitki. Vedno ostane enako. V enajsti bitki je utegnil ravnatelj Lloyda poslušati. Neke noči namreč so Italijani streljali v mesto. S svojih ladij na bele hiše; nekatere so imele potem razpoke in rane. To je bilo topot novo, enajsta obogatitev, enajsta odličica v dvanajsti uri. In res: to pot so letalci vsak dan prišli. Literarni listki so že davno izostali. Ne producirajo se več, vedno imajo s seboj bombe in jih mečejo s kolikor mogoče veliko natančnostjo. Banfield ima mnogo opraviti. Njegove motorne barkase, ki ga je drugače po opravljenih poslih v mestu vedno vozila ven na njegovo letalsko postajo, skoraj ni več videti. In mlade dame na Korzu, ki niso nikjer tako čedne in ljubke kakor v Trstu, morejo novega Terezijinega viteza, varuha mesta in oboževanega zavetnika le malokdaj bombardirati s cvetjem, ko se pelje v avtu. Kajti sedaj je skoraj vedno gori...

In tako pride sedaj dvanajsta bitka po prejšnjih enajstih; tudi ta bo gotovo prinesla kaj novega, novega zvišanja, nove odličice, mnogo novega morda, več novega morda, nego vseh enajstero bitk doslej. Mesto pa, ki je v gromu vseh bitk dremalo in sanjalo, belo in svetlo mesto bo tudi dvanajsto bitko prespalo. Dokler nekega dne res ne pride pravo odrešenje — drugačno seveda, nego si ga mislijo Italijani...

Banjška planota, kjer se vrše krvavi boji z Italijani.

6. Odpadki iz volne, platna, jute, skratka odpadki vsakovrstnih tkanin. Dobro došlo bo perilo in obleka, nova ali obrabljena, cela ali poškodovana ali raztrgana, bela ali barvasta, tudi posamezni deli.

Vsakdo, ki le more kaj pogrešati, naj se spomni naših junakov na bojišču. Perilo in obleko bodo pobirali učenci pod nadzorstvom svojih učiteljev dne 16., 17. in 20. oktobra. Gre tu za naše vojaše na bojišču, za naše očete in sinove, može in brate. Uspeh nabiranja bo sijajen, če boste vsi, spominajoč se svojih dragih na bojišču, obilo darovali.

Ljblj, fml. 1. r.

Rekvizicija krompirja.

Nalogi za oddajo krompirja so v več krajih že izdani. Pritožbe, ki prihajajo, potrjujejo pravilnost opozoritve podpisanega na merodajnem mestu, da ugotovitev s krompirjem posajene površine ni zanesljiva. Mnogi kmetovalci dobe v oddajnem nalogu navedeno večjo izmero s krompirjem posajene ploskve, kakor so jo v resnici obsadili. Ta razlika je nastala zlasti vsled tega, da so dotične komisije (za določitev s krompirjem posajenega prostora) ugotovile parcelo, na kateri je rasel krompir, iz posestne pole, ne da bi se nadalje brigale za to, da se na večjih parcelah običajno poskrbi za več vrst pridelkov. Na enem delu je n. pr. krompir, na drugem pšenica, na tretjem ječmen. Komisija je kratkotalo ugotovila, da je parcela v vsem obsegu, kakor je razviden iz posestne pole, s krompirjem posajena.

V nalogih za oddajo krompirja je tudi število članov hišnega gospodarstva, ki mora zanje ostati po 150 kg krompirja, premožnokrat premajhno.

Ker je označena s krompirjem posajena ploskev prevelika in navedeno število članov hišnega gospodarstva premajhno, je oddajna količina krompirja tako velika, da ga nekaterim kmetovalcem prav nič ne bo ostalo.

Prirediti kmetovalci se radi tega opozarjajo, da v lastnem interesu naloge za oddajo krompirja natančno pregledajo in, če ugotove glede izmere s krompirjem posajene ploskve ali števila članov hišnega gospodarstva pomoto, takoj zahtevajo popravilo pri zapravstvu, oziroma pri okrajnem glavarstvu.

Kdo spada k članom hišnega gospodarstva in koliko krompirja mora vsakemu kmetovalcu ostati, se je že zadnjič navedlo.

Kriviča se ne sme nikomur goditi. Razmerje med državljeni in državo mora sloneti na poštenosti. Kmetovalci kot dobri državljeni naj izvršujejo pošteno oddajno dolžnost; nasprotno mora država krivico, ki so jo njeni organi, četudi nevedoma povzročili, popraviti.

Deželni svetnik dr. Josip Dermastia.

Revolucionarna agitacija v nemški mornarici.

Nešmki državni zbor.

Berlin, 9. oktobra. (K. u.) Državni zbor je nadaljeval razpravo o vsenemški agitaciji v armadi.

Vsenemška agitacija.

Poslanec Dittmann (neodvisni socialdemokrat) je izjavil, da bodo izvajanja državnega kanclerja v oči inozemstva napravila vtis dvoumnosti, brezčasnosti, bojazljivosti in hinavščine. Vlada nastopa za sporazumni mir, na skrivnem pa deluje za podaljšanje vojske. Govornik navaja celo vrsto zgledov v dokaz, da so vojaše hujskali proti sklepom državnega zbora. Pričuje se posebno nad tem, da je bilo radi

izraženega neodvisnega socialdemokratskega mišljenja v armadi obsojenih mnogo vojakov skupno na okoli 200 let zapora, nekaj mornarjev je bilo celo ustreljenih. Govornik predbaciva vladi, da je ujetnica vojaštva in vsenemcev. Govornikova stranka se mora boriti tudi proti vladi.

Državni kancler o vojnih ciljih.

Dr. Michaelis izjava: Poslanec Dittmann me je prijel za besedo, da hočem biti popolnoma objektivni nasproti vsem strankam in strujam; pozabil pa je dostavek, ki sem ga izrekel. Dejal sem, nasproti vsem političnim strankam in strujam, v kolikor ne zasledujejo ciljev, ki ogrožajo obstoj nemške države. Stranka neodvisnih socialdemokratov pa stoji za me onstran te črte: (Pritrjevanje na desnici, velik hrup in medklci na levi.)

Državni kancler je nato govoril o vojnih ciljih Nemčije v istem smislu kot dne 19. julija. Povdarjal je, da, dokler bodo sovražniki hoteli majati črno-belo-rdeče droge, dokler zahtevajo, da moramo kaj dati od nemške dežele, dokler zasledujejo misel, da bi napravili vrzel med nemškim ljudstvom in njegovim cesarjem, toliko časa bomo mi našo mirovno roko zadrževali, toliko časa morajo vršiti svoje delo topovi in podmorski čolni. In mir mora kljub temu priti.

Revolucionarna agitacija v mornarici.

Državni tajnik mornariškega urada Capelle izjava, da je ruska revolucija zmešala glave tudi nekaterim ljudem na krovu naše mornarice in zanesla revolucionarne ideje, da bi na ta način eventualno tudi s silo onemogočili delovanje mornarice in izsilili mir. Trdno je dokazano, da je glavni agitator tu v državnem zboru v sobi neodvisne socialdemokratske stranke poslanec Dittmann, Haaseju in Vogtherju predložil svoj načrt in dobil odobritev. Poslanci so opozarjali na nevarnost tega postopanja in priporočali največjo previdnost, zagotovili pa popolno podporo s prepustitvijo agitacijskega materiala za naščuvanje mornarice.

Poslanec David (soc. dem.) dvomi o težki obtožbi državnega tajnika proti članom zbornice. Najmanj bi se morali zaslišati obtoženci.

Odgovor neodvisnih.

Poslanec Haase (neodvisni soc. dem.) izjava: Mornar, o katerem je govoril državni tajnik, je imel v frakcijski sobi s menoj razgovor, ni pa res, da bi mi predložil kak načrt. Pozivam državnega tajnika, naj predloži dokaze. Pogosto so se mi mornarji pritoževali in podali tudi sliko o razpoloženju v mornarici. Omenjeni mornar je bridko tožil in govoril o veliki nezadovoljnosti in razkačenosti med mornarji, ki so sedaj v velikem številu naročili neodvisno soc. dem. časopisje. Jaz sem ga na to opozoril, da je to samo na sebi dovoljeno, priporočal sem mu pa previdnost in ga svabil. Mornar je napravil name vtis svežega, duševno živahnega moža in globoko me je pretreslo, da je radi svojega mišljenja moral pretrpeti smrt. Da je ruska revolucija napravila globok vtis na vse, ki hrepene po svobodi, je umevno.

Poslanca Vogther in Dittmann (neodvisni soc. dem.) potrjujejo izvajanja poslanca Haaseja.

Dokazi iz spisov.

Državni tajnik Capelle prebere izvleček iz spisov, ki popolnoma dokazujejo to, kar je povedal. Eden glavnih obtožencev je izjavil: Obiskal sem poslanca Dittmanna in govoril z njim o stvari. Dittmann se je kazal poučenega, bil vesel in je dejal, naj li tako nadaljujemo, vendar pa da moramo biti zelo previdni. Govoril sem tudi z drugimi člani stranke. Nisem bil sam pri Dittmannu, vršila se je nekaka strankina konferenca, katere so se udeležili Vogther, Dittmann in Haase in v kateri se je razpravljalo o načrtu. Pri razgovoru o stvari so se poslanci izražali, da je to prepovedano in kaznjivo dejanje in priporočali veliko previdnost. Obiljubili so mi pa podporo z brošurami in drugim čitvom.

Stališče strank.

Poslanec Trimborn (centrum) zahteva, naj se proti tem trem poslancem nastopi z vso strogostjo postave.

Poslanec Kreh (kons.): Če so se imenovani neodvisni socialni demokrati pregrešili, se mora razveljaviti njih imuniteta in uvesti proti njim kazensko postopanje.

Soc. demokrat Ebert pravi, da dokazljivi material drž. tajnika Capelle ne upravičuje obtožbe.

Dr. Stresemann izjavi v imenu nacionalnih liberalcev: Če je to res, nudi kazenska zahteva možnost, da se nastopi proti. Tako postopanje je v korist stranke in dotičnih članov.

Dr. Neumann (napredna ljudska stranka) izjava: Protestiramo proti temu, da bi se iz tega dogodka izvajale kake posledice proti članom zbornice. Celó v slučaju, da se proti gospodom uvede postopanje, se za to ne more sramotiti cele velike stranke. Politika neodvisnih socialdemokratov nam v resnici ne ugaja, ali vsled tega, kar je dejal državni kancler, smo pa vsi prisiljeni, da nastopimo za to stranko.

Nato je državni kancler dr. Michaelis obširno govoril o dogodkih v mornarici in zagovarjal svojo izjavo o neodvisni soc. dem. stranki.

Pri glasovanju je bil predlog neodvisne soc. dem. stranke, ki se glasi: »Naša razprava o interpelaciji ne odgovarja nazorom državnega zbora«, odklonjen. Zanj sta glasovali le obe soc. demokratski rakci.

Zunanja politika.

Zbornica je nato pričela razpravo o poročilu glavnega odseka o zunanji politiki.

Poslanec Fehrenbach (centrum) izjava: Sklep drž. zbora je dokazal, da hoče poleg vlade mir tudi nemško ljudstvo. Zadrževamo boljšo in varnejšo nevtralnost Belgije, nočemo, da bi Belgija prišla v vojaško in drugo odvisnost od entente. Samobsebi umevna je povrnitev nemških kolonij ali odstranitev nadvlade ali samovlade na visokem morju. Nadaljna mirovna ponudba od nemške strani ne bo več sledila. Naša sila je nezlomljiva. Če sovražniki očajo, se bomo v sklenjeni edinosti borili do zmagovitega konca.

Pred XII. soško bitko.

Na italijanskem bojišču so naše čete deloma s protisunkom po odbitem sovražnem napadu, deloma s sunkom iz lastne iniciative dosegle več uspehov, najvažnejše je pa, ker je postala 8. t. m. naša obramba aktivnejša.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 9. oktobra. Uradno:

Na Banjški visoki planoti pri Kalu smo odbili včeraj zjutraj napad Italijanov z močnimi izgubami za sovražnika. Ujeli smo 120 mož in zaplenili 7 strojnih pušk. Pri Kostanjevici smo ob uspešnem podjetju ujeli 180 mož.

Italijansko uradno poročilo.

9. oktobra. Sovražnik je ponovil 7. oktobra po močnem obstreljevanju napad na naše prednje postojanke gorovja Costabella, a ko je šele pričel napadati, ga je naše hitro streljajoče topništvo ustavilo. Sovražnik se je moral umakniti z izgubami. S topovi so včeraj ves dan precej živahno streljali. Na nekaterih točkah je nastopala pohana, ki je ujela do 100 mož in zaplenila 5 strojnih pušk. Besni topovski dvoboji so se bili na Krasu, posebno ljuti pa pri Kostanjevici.

Boji z Italijani.

Dunaj, 9. oktobra. (K. u.) Vojni tiskovni stan:

Večji boj se je razvil včeraj na Banjški visoki planoti južno od Kala. Po močnem obstreljevanju s topovi je sovražnik napadel naše postojanke.

Italijane, ki so naskakovali, so naši deloma odbili, deloma so začasno vdrl v naše postojanke, iz katerih jih je takojšnji protinapad naših čet zopet vrzel. Ujeli smo 2 častnika in 120 mož in zaplenili 7 strojnih pušk.

Tudi na gori Sv. Gabrijele je potkusil sovražnik ponoči napad na južno krilo odseka, ki se je pa izjalovil v našem ognju.

Iz varstvenih ozirov so naše čete pri Kostanjevici izvedle podjetje, ki je popolnoma uspelo; ujeli smo 180 Italijanov.

Italijansko poročilo o letalskem napadu na Kotor.

Lugano, 9. oktobra. (K. u.) »Agenzia Stefani« prinaša dolgo poročilo o letalskem napadu na Kotor. Glavni cilji italijanskih letal so bili Portorose s svojimi delavnicami in skladišči, ki služijo podmorskim čolnom kot oporišče, in obrežne črte izhodno od Ercegovega ob kanalu Kumbor, kjer pelje edina železnica po kotorskem ozemlju, ki je pokrito z zalagami, skladišči za smodnik, arzenali in vojašnicami. Letalci so prišli nad Kotor po

polnoma nepričakovano in so presenečenje izbrali v to, da so si poiskali cilje za bombe. Postaje podmorskih čolnov, torpedovke in lopi so bile dobro zadete. V Kumborju se je užgala zaloga bencina. Druge požare so opazili v pristaniških skladiščih v Cjenovici. Zelo neurejen obrambni ogenj in letalci napravili nobene škode in so se vsi vrnili.

Opomba koresp. urada: K temu domisljiji polnemu italijanskemu poročilu se vnovič povdarja, da pri omenjenem napadu ni bilo povzročene prav nobene škode.

12. soška bitka.

Lugano, 9. »Secolo« poroča: Vojaški voditelji sporazuma so sklenili napraviti kombiniran napad na avstrijsko-italijansko fronto. Italijansko armado bodo ojačili z ameriškimi četami in nato skušali predrati avstrijsko fronto. S tem sunkom so bo uvedla 12. soška bitka.

Curih. Italijanski listi javljajo: Več visokih angleških, ameriških in francoskih častnikov je obiskalo soško bojišče. Italijanske utrdbe so zelo hvalili. Generalu Cadornu, tako trde vojaški kritiki, se je presenetljivo hitro posrečilo, da je nadomestil izgube mož in materiala in da je italijanska armada zopet popolnoma sposobna za boj. Vsi prizadeži činitelji so neutrudljivo delovali na to, da je danes italijanska armada krepkejša kakor kdaj in da se pripravljajo na nov udarec. Ne dvomijo, da bodo boji omogočijo narodne smotre Italije, da se odporna sovražna moč ne more podcenjevati.

Italijani slabo s premožom preskrbljeni.

Curih, 9. oktobra. »Stampa« piše: Angleške dobave premoga Italiji so se znižale septembra za 75% za pogojeno vsoto.

Na jugu.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 9. oktobra. Uradno: Vzhodno od Valone smo preprečili prekoračevalni poizkus čez Vojušo. Načelnik generalnega štaba.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 9. oktobra. Veliki glavni stan:

Živahnije so streljali zahodno od Dojranskega jezera, v dolini Vardar, na Dobrem Polju in v ovinku Črne.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Nova bitka na Flanderskem.

Berlin, 9. oktobra. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Rupreta Bavarskega.

Deževalo je, divjal je vihar, a kljub temu je bil topovski boj močnejši med gozdom Houthouster in Zandvoorde. Zvečer je osredotočil sovražnik svoj besen ogenj proti posameznim odsekom. Po nemirni noči se je na celem pozorišču povišal topovski ogenj v bobnači ogenj. Na obeh straneh železnice Staden-Boesinghe in severno od ceste Menin-Ypern je napadla angleška pehota. Bije se bitka.

Pri ostalih armadah se niso močnejše borili, če izvezamo, da so podnevi streljali severovzhodno od Soissons.

Na vzhodnem bojišču nič važnega.

Berlin, 9. oktobra zvečer. Veliki glavni stan:

Na Flanderskem se je iz jutranjih bojev razvila nova bitka, ki se bje med Draabank (severnovzhodno od Bixschote) in Gheluveldom, 18 km. Dasi je sovražnik večkrat naskočil, se omejuje, kar je pridobil na ozemlju, le na mal pas Draabank in Poelkappele. Drugod smo napade odbili.

Sicer nič novega.

Angleži se upirajo novim vpoklicem pod orožje.

Amsterdam, 8. Zasebno se poroča iz Londona: Angleška vlada je zopet pozvala pod orožje nove sposobne moze. Vpoklicu se upira posebno delavstvo. V Liverpoolu in v Manchesteru so sklicala socialistična delavska društva protestne shode in zahtevala, naj vpoklice prekličejo. Na več shodih so se pristaši in nasprotniki vojske krvavo pretepali.

Vojska z Rusi in Rumuni.

Pri Seretu odbiti napad Rusov dokazuje, da disciplina ruskih vojakov dobro napreduje. Rusi so napadli zelo srčno; zelo žilavo so se branili proti našemu protisunk. Rusi se zelo živahno pečajo z ozdravitvijo razmer v armadi; višja poveljstva podpirajo odboji, ki med tovariši zelo energično delujejo, da se obnavlja disciplina.

Boji z Rusi.

Dunaj, 9. oktobra. (K. u.) Vojni tiskovni stan: Ko so naše čete čistile bojišče 6. oktob. pri Vaškoveu—St. Onufry, so našle med drugim truplo nekega ruskega polkovnika, nekega ruskega stotnika in veliko število ranjenih Rusov. Na celem bojišču so patrulje živahnije nastopale, s topovi so močnejše streljali.

Na morju.

Zopet 19.500 ton potopljenih.

Berlin, 8. oktobra. Uradno: Pri Angliji so naši podmorski čolni zopet potopili 19.500 ton.

Angleški rušilec torpediran.

»Le Journal« poroča: V Kanalu je nemški podmorski čolni torpediral angleški podmorski čolni; 50 moze so rešili.

Francoski konteradmiral zgorel.

Bern, 9. oktobra. (K. u.) »Petit Parisien« javlja iz Touluna: Konteradmiral Briard je umrl 29. m. m. na opeklinah, ki jih je dobil na neki vojni ladji. Briard je poveljeval neki diviziji v Sredozemskem morju.

Veliki admiral Tirpitz popravlja.

Berlin, 9. oktobra. (K. u.) Veliki admiral Tirpitz je listom brzojavil, da ni res, kar trde listi, da je kdaj napovedal poraz Anglije s 1. avgustom.

Amerikanci in Srbi banketirajo.

Srbski tiskovni urad poroča S Krf dne 25. septembra t. l.: Komisijo ameriškega Rdečega križa, ki je prišla na Krf, je sprejel ministrski predsednik Pašić. Njej na čast so priredili slavnosti obed. Ob tej priliki je Pašić nazdravil predsedniku Wilsonu, katerega je slavil kot velikega zagovornika pravic malih narodov, ki je prevzel nalogo, da vodi vojno do končnejšnje zmage, ki nam bo dala najboljše jamstvo za trajen svetovni mir, za pravo svobodo in pravičnost, te temelje civilizacije in ikulture. Drugo zdravico je govoril na čast ameriškemu narodu, ki se je velikodušno lotil boja, da se vrže pruski militarizem, ta najmočnejša ovira napredka in kulture. Končno je napil ameriškemu poslanstvu, ki si tako vneto prizadeva, da omili muke težko trpečega srbskega naroda. Ameriški poslanik Dodge je v odgovor napil srbskemu kralju, prestolonasledniku, vladi in celemu srbskemu narodu, o čemer je slavil slavne čine Srbije. Povdaril je njene žrtve in trpljenje za pravico in svobodo ter pripomnil, da je ameriški narod ponosen na to, da je poignil meč v obrambo srbskega naroda.

Tako gospodje banketirajo, ko srbski narod gine. Pašić bi moral uvideti svojo zmotu, ne pa se zanašati na ameriško pomoč. Amerika drugzega noče, kakor s podaljšanjem vojske kolikor največ oslabiti Evropo v svojo lastno korist.

Iz državnega zbora.

Jugoslovani in vlada.

Dunaj, 9. oktobra. Dr. Korošec in dr. Laginja sta imela danes v imenu Jugoslovanskega kluba enouren razgovor z ministrskim predsednikom o političnem položaju. V četrtek bosta poslanca poročala o razgovoru v plenarni seji Jugoslovanskega kluba. Nato bosta poročala ministrskemu predsedniku o odgovoru Jugoslovanov.

Večina za štiritedenski proračunski provizorij.

Dunaj, 9. oktobra. Ministrski predsednik dr. pl. Seidler nadaljuje pogajanja s strankami glede večine za proračunski provizorij. Odločitev pri Poljakihi pade šele jutri, toda že danes sklepajo, da ima vlada za proračunski provizorij, ki bo skrajšan od šestih tednov na štiri tedne, že gotovo večino. V glavno bitko se bo spustila opozicija šele pri razpravi o rednem proračunu.

Proračunski odsek.

Dunaj, 9. oktobra. (Kor. ur.) V današnji seji proračunskega odseka je interpeliral poslanec dr. Šmeral ministrskega predsednika, kakšno stališče zavzame vlada nasproti demokratizaciji občin, vseh organov lokalne uprave in deželnih zborov. Politični pogrešek je to, da ni sprejela vlada tega vprašanja v svojo programatično izjavo. Govornik je nato pozval vlado, naj stopi s tozadevno programatično izjavo preikomogoče pred javnost. Dalje zahteva od ministrskega predsednika pojasnila o novoustanovljenem državnopravnem oddelku v ministrskem predsedništvu.

Ministrski predsednik dr. pl. Seidler je odgovoril, da ne more dati vlada danes glede demokratizacije avtonomnih zasto-

pov izjave glede podrobnosti. Zagotavlja pa, da bo vlada resno preučila osnovne temelje revizije ustave, tako da ji bode mogoče že v najkrajšem času predložiti osnutek poslanske zbornice in ustavnemu odseku gosposke zbornice. Vladi ni načelno nasprotna razpravi o tem vprašanju. Ko se bo pojavilo vprašanje demokratizacije avtonomnih zastopov, bo tudi v tej zadevi zavzela vlada svoje stališče. V razpravo se bo lahko pritegnilo vse, kar ni v nasprotju s obrazloženimi cilji vlade. Sporazum bo mogoč tudi glede tega vprašanja.

Z ozirom na državnopravni oddelek v ministrskem predsedništvu je naznanil ministrski predsednik, da obstoja že delj časa. Na novo je ustanovljen samo oddelek za revizijo ustave. Osnovni načrt, katerega bo vlada predložila, je sad dela tega oddelka. O kaki neposredni zvezi tega urada s politiko ne more biti govora, ker je to notranji oddelek ministrskega predsedništva. Pač pa je mogoč stik preko načelnika tega urada, ministrskega predsednika. Naloga tega oddelka, vodilne ideje vlade izdelati in napraviti načrt, na podlagi katerega bo predložila vlada svoje predloge postavodajalnim zborom.

Poslanec Jugoslovanskega kluba dr. Laginja se pritožuje, ker ni vlada izvedla takozvanega Beckovega programa, ki je hotel uresničiti posebno za Dalmacijo in Primorje celo vrsto nujnih naprav. Zahteva izpeljavo za monarhijsko tako važne železniške črte št. Peter-Reka in št. Peter-Opatija z istrsko železnico Divača-Pulj preko Učke. Dalje razpravlja o šolskih razmerah v Istri. Zahteva, naj se priznajo izpiti na zagrebškem vseučilišču in naj se podelijo štipendije onim istrskim dijakom, ki študirajo na navtičnih šolah in trgovskih zavodih na Hrvaškem. Izjavlja končno: Čeravno ne oporekajo Jugoslovani vladi in ministrskemu predsedniku dobrih namenov, vendar niso dani predpogoji, da bi Jugoslovani dovolili vladi zahtevane vojaške kredite.

Poslanec dr. Steinwender izraža upanje, da bodo dovedla pogajanja med vlado in strankami do ugodnega uspeha. Zahteva Poljakov so skozi in skozi pravične in samoobsebi umevne in ne razume, zakaj vlada njihovo uresničenje zavlačuje. Končno se pritožuje, da je toliko za bojišče nesposobnih vojakov obdržanih v vojaški službi.

Razprava se prekine. Prihodnja seja v četrtek.

Nemški radiklaci izstopijo iz »national-verbanda«?

Dunaj, 9. oktobra. V parlamentarnih krogih kroži vest, da bodo nemški radiklaci izstopili iz »national-verbanda«. To obvestilo bodo sporočili na seji predsedništva nemške nacionalne zveze v četrtek. Vzrok izstopa: odklonitev predloga nemških radikalcov glede odložitve mest načelnikov, podnačelnikov in poročevalcev v odsekih.

Wagna v begunskem odseku.

Dunaj, 9. oktobra. (Kor. urad). V današnji seji begunskega odseka so poročali poslanci Fon, Degasper, Pittoni, dr. Bugatto ustmeno o svojih vtisih v Wagni, poslanec Hruška pa pismeno, ker je bil zadržan.

Notranji minister grof Toggenburg obzaluje dogodke v Wagni. Opozarja pa, da ne zadene nobenega uradnika taborišča krivda. Seveda bi bilo tudi v službenem oziru potrebno, da bi umeli uradniki jezik begunce. Končno izjavlja minister, da bo vlada vse storila, da odpravi nedostatke v Wagni in drugih begunskih taboriščih.

Po dolgi debati je sklenil odsek:

1. Poslanska zbornica vzame poročilo begunskega odseka o dogodkih dne 4. oktobra v taborišču Wagna v vednost in obzaluje, da se je rabilo orožje, katerega žrtve je postal nedolžen otrok. Zahteva uvedbo takojšnje vojaško-sodne preiskave proti dotičnemu orožniku.

2. Poslanska zbornica obsoja najstrožje ravnanje z begunskimi taborišči na način, kot bi bili zavodi za omejevanje osebnosti. In zato tudi vsak nastop obo-roženih organov za vzdrževanje reda, ki je v nasprotju s predpisi.

3. Poslanska zbornica obzaluje, da ni še prišel dne 12. julija sklenjeni zakonski načrt za ureditev skrbstva za begunce v razpravo pred gosposko zbornico.

4. Poslanska zbornica obsoja nadaljno vporabo oblastvenih organov v begunskih taboriščih, ki ne razumejo jezika beguncev.

5. Vladi se pozivlja, da takoj izboljša razmere pri upravi v Wagni v smislu skle-pov ljudskega zastopstva in poroča zbornici o tem izboljšanju tekom meseca.

Prihodnja seja v četrtek.

Enoten nastop čeških strank.

Praga, 9. oktobra. Izvršilni odbor češke državnopravne stranke je poročal včeraj o združenju čeških politič-

nih strank. Soglasno je bila sprejeta resolucija, ki poudarja, da so vse stranke pripravljene vstopiti pod gotovimi predpogoji v enotno stranko, enotno organizacijo ter vpoklicati v življenje skupni izvršilni odbor in enotno časopisje.

Poslanec Klofač pojde na nabor.

Praga, 9. oktobra. Poslanec Klofač pojde prihodnji teden na nabor. Ker je bil zaprt, se dosedaj še ni predstavil nobeni naborni komisiji.

Poljaki.

K vprašanju razpusta poljskega najvišjega narodnega odbora.

Krakov, 9. V soboto so se tu vršila posvetovanja zastopnikov okrajnih organizacij poljskega najvišjega narodnega odbora o predlogu glede razpusta tega odbora. Vsi govorniki so se izjavili proti razpustu. Zborovalci so najvišjemu narodnemu odboru za njegovo delovanje izrazili popolno priznanje in sklenili, naj v slučaju razpusta najvišjega narodnega odbora ta nadalje vodi posle do ustanovitve legitimne vlade v poljski državi. Končno so izrekli državnemu poslancu Witošu radi njegovega stališča v poljskem kolu glede legijonarjev najstrožjo grajo.

Sestanek štirih vladarjev.

Monakovo, 8. oktobra. Iz dobrih poučenih krogov se poroča: Cesar Karol in Viljem se bosta kmalu pripeljala v Sofijo, kamor pride tudi sultan. Sestanek bo brez dvoma velike važnosti.

Razna poročila.

Dobički Japoncev v vojski.

Frankobrod, 9. oktobra. Iz Pariza: Francoska paroplovna družba Messagerie mariatime toži v svojem poročilu nad vedno večjo konkurenco Japoncev na Sredozemskem morju.

Razžaljen Lloyd George.

London, 9. oktobra. (K. u.) Lloyd George je tožil poročevalni urad, ker je širil vest, da je zbežal iz Londona v notranjo deželo, ker se je zbal zračnih napadov.

Iz dobičkov vojnih smotrov.

London, 9. oktobra. (K. u.) »Manchester Guardian« je izvajal: Prav bi bilo, če bi se vsi, ki se vojskujejo, resno pečali z določbo svojih vojnih smotrov, da preprečijo dobo vojske čez potrebo. Vse stranke morajo dobiti splošen temelj miroljub-nemu pokretu. Naša prva zadača bodi, da zmagamo, druga, morebiti težja, da dožemo spravo. Če se to izjalovi, nismo tega mi zakrivil.

Stavka prometnih uslužbencev v Parizu.

Pariz, 7. oktobra. (Agence Havas.) V zadnji noči so sklenili splošno stavko nameščencev transportnih vodstev. Po policijskih podatkih je pričelo stavkati pri družbi »Omnibus« 3000 nameščencev. V nekaterih skladiščih je prišlo do resnih nemirov.

Dnevne novice.

+ **Pogreb dr. Kreka.** Pogreb dr. Kreka se ne vrši, kakor smo včeraj pomotoma poročali, v petek, ampak v soboto, dne 13. t. m. ob 3. uri popoldne. To zaradi pri-hoda državnih poslancev.

— Truplo bo izstavljeno v dvorcu knezoškofijske palače v drugem nadstropju. Dohod občinstvu od jutri, v četrtek, opoldne dalje.

+ **Iz zadnjih ur dr. Kreka.** Sestra Cilka, katera miu je gospodinjala in do katere ga je vezala najsrčnejša bratovska ljubezen, je prišla, kakor sta bila domenjena, za več dni v pondeljek zvečer v št. Janž. Hlapec ji je na kolodvoru povedal, kako se doktor dobro počuti. Prišla je pred župnišče, pričakovaje najboljšo, tu pa sta gosp. dr. L. Pogačnik in gosp. župnik Bajec imela težko nalogo počasi pripraviti ljubečo se-stro na strašno novico. Bali so se, da ta težka vest premaga Cilino tolikanj ljubeče sece. Čula je celo noč ob mrtvem bratu in molila. — Dr. Krek je tekom svojega zadnjega bivanja v št. Janžu maše-val samo enkrat; ker ga je to stalo preveč truda, se je očividno bal, da mu pri maše-vanju moči odpovedo. Tudi spovedoval to-pot ni več mogel, kar je preje vsakokrat zelo rad storil. Zadnje nedelje je bil v cerkvi pri sv. maši, katere se je zelo zbrano udeležil. Ostal je še četrtr ure po sv. maši v cerkvi, zatopljen v globoko molitev.

+ **Mrtvaško masko dr. Kreka** posnamo akademični kipar g. Lojze Dolinar.

+ **Občinski zastop mestne občine Krško** je v svoji seji z dne 5. t. m. sprejel soglasno sledečo resolucijo: »Občinski od-bor pozdravlja združenje vseh jugoslovan-

skih državnih poslancev v Jugoslovanskem klubu na Dunaju; odobruje dosedanje klubovo delovanje in se z navdušenjem pridružuje njegovi v državnem zboru dne 30. maja t. l. podani državnopravni deklaraciji, katere vsebuje vse naše istinite narodne potrebe in zahteve; nadalje pozdravlja »Izjava« vseh slovenskih strank z dne 15. septembra t. l. in se končno pridružuje plemenitemu mirovnemu prizadevanju papeža Benedikta XV. ter našega cesarja Karla I., da bi čimprej zasijala avstrijskim narodom zlata zarja častnega miru in nove lepše bodočnosti. — Ta resolucija se je odposlala jugoslovanskemu klubu na Dunaju in prevzvišen. knezoškofu v Ljubljano.

Odlikovanja. Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo in z meči je dobil nadporočnik 22. pp. Robert Kostrevec. — Zlat zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje sta dobila poročnik računovodja 87 pp. Anton Radošek in višji podkovski mojster 3. god. top. bat. Jos. Lapornik.

Odlikovano je bilo moštvo strojníc 17. pp., prideljeno 73. pp. Srebrno hrabrostno svetinjo 1. vrste sta dobila četovodji Goste Matija, doma iz Špitaliča pri Kamniku in Srakar Josip iz Kranja; druge vrste pa desnetnik Peter Osolnik iz Trzina, poddes. Markelj Alojzij, Ljubno in Stempihar Josip, Velesovo. Bronasto hrabrostno svetinjo so dobili: pešci Horvat Maks, Vodmat pri Ljubljani, Gale Franc, Grosuplje, Mrak Franc, Kranj, Pavelj Frice, Nemška vas.

Grof Barbo, zastopnik kočevskih Nemcev v državnem zboru je tudi podpisal znani oklic na avstrijske Nemce, kjer sčuva Nacionalverband za nadaljevanje vojne. Oklic so podpisali tudi znameniti avstrijski vseučilišni profesorji in dunajski krščanski socialci.

Učiteljska službena pragmatika. »Wiener Zeitung« objavlja odlok naučnega ministrstva, ministrstva javnih del in poljedelskega ministrstva, ki določa službeno razmerje učiteljstva na državnih srednjih in nižjih učnih zavodih.

Za domovino je umrl dne 30. avgusta 1917 v Lebringu v bolnišnici za mrzlico črnovojnik Andrej Šolar iz Kamnegorice, star 49 let. Pred vojsko je več let delal pri žebljarski zadrugi v Kropi. Zapušča ženo in deset otrok, večinoma nepreskrbljenih. Svetila mu večna luč!

Smrtna kosa. V Ratečah na Gorenjskem je umrl 3. t. m. po kratki bolezni 18 letni mladenič Andrej Rozman, šestšolec gimnazije v Kranju. Ta mesec bi bil moral kakor novinec obleči vojaško suknjo, mesto nje pa ga je zagrnila črna gruda. Bil je marljiv dijak in vzglednega življenja. Z njegovimi dobrimi stariši žalujemo vsi po njem. Naj se veseli pri Bogu. — V Marenbergu je umrla soproga sod. oficila Julija Vuk. — V Ptujju je umrl posestnik Ig. Rosmann.

Ali je Supilo umrl? O smrti Supila nimamo »Journal de Geneve« do 30. sept. nobene vesti. »Zürcher Ztg.« ima v številki z dne 29. maja iz Luga vest, da poroča milanski »Corriere« o smrti, dočim tudi ta list drugega nič ne poroča. Torej do sedaj obstoji samo vest »Corriere«, ki je pa drugače zelo nespretno stilizirana in vzbuja še vedno dvome, da je neresnična.

Odpust letnikov 1865. in 1866. Vojni minister je izjavil deputaciji poslancev, da se po cesarjevem ukazu v najkrajšem času odpusti iz vojne službe moštvo letnikov 1865. in 1866. To pomeni odpust 130 do 140 tisoč mož iz službe na fronti. Letnik 1867. se zaenkrat še ne odpusti, ker zanj še ni potrebne nadomestila. Potrebna bi bila nova prebiranja in razveljavljanje dosedanjih oprostitev od vojaške službe. Zato nastane vprašanje, če ne bi bilo bolj pametno, da se sedaj službujoči, ki so že vajeni naporov, pridržijo v službi, kot pa da se napravijo nove vrzeli med prebivalstvom v zaledju.

Pri Mariboru prijeli laški letalci so imeli, kakor poročajo dunajski listi, pri sebi velike svote avstrijskega denarja. Mišlili so menda, da jim bo mogoče s tem koga podkupiti, da jim omogoči beg v slučaju, da morajo na zemljo. Prijeti so bili, ko so se pojavili pred hišo posestnika Vudiča.

Omejitev dopisovanja z našimi vojnimi ujetniki. Dopisovanje z vojnimi ujetniki je omejeno le glede pisem, ne pa glede dopisnic (dvojnih dopisnic). Vse, o vojne ujetnike naslovljene dopisnice se bodo tudi v oktobru poslane naprej.

Tovariši po nesreči ustrelili poročnika učitelja. V Rottenmannu na Gor. Štajerskem je tovariši po nesreči ustrelili z revolverjem poročnika Jos. Zemljiča, učitelja v Selnici ob Dravi. Zemljič je pri operaciji v Gradcu umrl.

Iz ruskega ujetništva so se vrnili dne 24. sept. v Pardubice invalidi: pešca 87. pp. Anton Brezovšek in Anton Brdnik in pešec 97. pp. Josip Točinič.

Promocija sub auspiciis imperatoris samo za moške kandidate. Prager Tagblatt poroča: Gdč. Julija Moschelles je bila dne 3. t. m. na praški nemški univerzi promovirana za doktorico filozofije. Napravila je vse izpite

z odliko in je prosila za promocijo sub auspiciis imperatoris. Naučno ministvo se je po postavilo na stališče, da je ta promocija po svojem izročilu omejena le za moške kandidate.

Požiga osumljena. V Hošnici pri Slov. Bistrici so aretirali 54 letno ločeno Ano Mayer, ker je osumljena, da je zažgala hišo svojega moža Jožefa Mayer v Peklu.

Strašna škoda vsled tajfuna na Japonskem. Tokio, 8. okt. Tajfun je napravil strašno škodo, katero se more le približno ceniti. Škoda na blagu znaša nad 100 milijonov jenov. V sami prefekturi Tokio je bilo ubitih nad 500 ljudi, 3000 hiš porušenih, 150 hiš poplavljenih in nad 200 tisoč ljudi je brez strehe. Več vasi v okolici Tokio je popolnoma uničenih.

Primorske novice.

Slovenska ljudska šola se je odprla v prostorih bivše »Lege« v Kerkovcih. V prostorni šolski dvorani, namenjeni za potujčevanje slovenske mladine, se otroci vzgajajo zopet v ljubem materinem jeziku. Ni čuda, da se je pri slovesnem blagoslovljenju poslopja radosti solzilo oko marsikatero zavedne matere.

V občini Piranski se je otvorila prva slovenska šola v podobčini Št. Peter. Vendar Piranezi niso mogli trpeti nad šolskim poslopjem čisto slovenske ljudske šole slovenskega napisa, za to so pod slovenski napis pristavili še laškega: »Scuola popolare«. Nestrpnost do slovenskega jezika se pozna še iz dejstva, da so tudi drugi javni napisi v popolno slovenski vasi le italijanski in nemški n. pr. »Aqua potabile«, — »Trinkwasser«, namenjeni za vojaštvo.

Padel je na laški bojni črti 20 let stari Ludovik Ivančič iz Trsta. Pokopan je v Nabrežini.

Umrl je bolnišnici v Melincu v Dalmaciji, kjer je služil kot transportni spremljevalec posestnik iz Vel. Zabelj Alojzij Troha, oče sedmih nedorastlih otrok. Bil je zelo skrben gospodar in spoštovan v celi občini, mož trdnega katoliškega prepričanja. Blag mu spomin!

Franc Plesničar, rač. podč., bivši sollicitator pri dr. Treo v Gorici, je bil ranjen na tirolski fronti in se nahaja sedaj v deželni bolnišnici, Olomouc (Morava), 3. odd.

Gospodarske beležke.

Težkoče pri dobavi moke. Zaradi prevoznih težkoč je uvoz žita na Kranjsko začasnou ustavljen, vsled česar podružnica Zavoda za promet z žitom ob času vojne ne more nakazovati občinam pravočasno moke. Ker utegnejo te težkoče še nekaj časa trajati, opozarja zavod vse občine in aprovizacijska mesta, da so vse reklamacije in urgence radi dobave moke, dokler se razmere ne spremenijo, brezvspešne. Kakor hitro bode uvoz prost, bode pričel zavod z redno dobavo moke.

Karte za tobak so dobili sedaj celo v Sarajevu. Vsak kadilec dobi na dan 10 cigaret ali 12,5 gramov tobaka.

Zaloge premoga so pričeli pregledovati na Dunaju. Vsak dan pregledajo okoli 600 strank.

Prepoved kurjave pred 15. oktobrom. Vsled ministrske odredbe je pred 15. oktobrom strogo prepovedano kuriti stanovanja, pisarne, delavnice itd. Prestopki se kaznujejo z globo do 20.000 kron ali z zapornim do 6 mesecev.

Vpeljava uradnih jedilnih znamk. Minister za ljudsko prehrano je napovedal, da se bodo vpeljale uradne jedilne znamke. Znano je namreč, da premožnejši sloji pogosto jedo doma in potem še v hotelih in restavracijah. S to uredbo in drugimi primeri določbami hočejo to preprečiti.

Inozemski premog. Ministrstvo za javna dela razdeljuje ne samo zgoraj omenjeni premog, temveč sploh vse množine kuriva (koks, premog in briketi), ki pridejo iz inozemstva. Porabniki, ki so do sedaj dobivali premog iz inozemstva v množinah enega vagona, morajo vložiti prošnjo za tak premog neposredno ali potem kakega trgovca s premogom pri navedenem ministru in sicer izključno na s predpisano tiskovino, ki se dobi v tiskarni Rudolf Dvorschaks Nachfolger, Dunaj IX., Elisabethpromenade 33. Prošnje se morajo vložiti do 6. dobavi kuriva predloženega meseca pri ministru za javna dela, Dunaj IX., Porzellangasse 33. Pri razdelitvi novemberskega kontingenta se morejo torej vpoštevati samo tiste pravilno opremljene prošnje, ki so bile do 6. oktobra pri ministru za javna dela vložene.

Zvišanje delniške glavnice Češke industrijske banke na 50 milijonov kron. V seji upravnega sveta Češke industrijske banke z dne 5. oktobra je bilo sklenjeno sklicati dne 24. t. m. izvanredni generalni zbor, pri katerem se bo postavil predlog za povišanje delniške glavnice od 50 milijonov K za nadaljnjih 10 milijonov kron — na 50 milijonov kron, ter predlog za pooblastitev upravnemu svetu, naj izpelje emisijo in prekrbi tozadevno spremembo pravil.

Ljubljanske novice.

Ij Klub občinskih svetovalcev S. L. S. ima danes ob 8. uri zvečer sejo.

Po smrti odlikovan. Na rumunskem bojišču padli oficijali Mestne hranilnice rez. nadporočnik g. Vilko Trtnik je po svoji smrti dobil red železne krone 3. razreda z vojno dekoracijo in meči. Vojaško poveljstvo je ob tej priliki poudarjalo pokojnikovo junštvo v boju pri Tifesti, kjer se je bilo ravno, kakor poudarja poveljstvo, brez primerne junaške mu nastopu nadporočnika Trtnika zahvaliti, da je bil nasprotnik odbit in da so naše čete vzdržale.

Ij Poroke. Te dni se bo poročil v Ilirski Bistrici tukajšnji odvetnik dr. Jos. Tomšič z gdč. Marijo Domladič iz Il. Bistrice. — Poroči se te dni čevljarski mojster g. Avg. Možina z Marijo Cvelbar.

Ij Občni zbor okrajne bolniške blagajne v Ljubljani se je vršil dne 8. t. m. Iz poročila predsednika posnemamo: V poslovnem letu 1916 je obolelo 898 moških in 493 ženskih članov, skupno 1391 članov, ki so za 28.834 bolniških dni prejeli 39.445 kron 80 vinarjev bolniške podpore. Dohodkov je bilo 116.203 kron 42 vinarjev, izdatkov pa 114.550 kron 61 vinarjev, preostanek 1652 kron 81 vinarjev se izroči rezervnemu zakladu, ki znaša 116.522 kron 22 vinarjev.

Ij Prememba posesti. Hišni posestnik g. Mesar v Florijanski ulici je prodal svojo hišo sodavičarju Matko Zalarju.

Ij Poroka dveh gluhozemih. Te dni bode poročena na Lipoglavem gluhozemu krovce Jožef Ivančič in gluhozema šivilja Ana Brezovar.

Ij Gerentom deželne zadruga izdelovalcev sodavice na Kranjskem je imenovala obrtna oblast (mestni magistrat v Ljubljani) g. Gašperja Boite, sodavičarja in posestnika v Ljubljani, Igriška ulica 11.

Ij Prodajalci mila (žajfe), ki so dobili prejemnice za milo, pralne ali čistilne praške, se pozivljajo, da nemudoma sporoče v mestni posvetovalnici vsako pošiljatev mila ali praškov itd., ki jo dobe na prejemnici mestnega magistrata, ker preje nihče ne sme prodajati mila. Fakturo tvrdke, ki je poslala milo, je prinesiti s seboj.

Ij Zavodi in perice v Ljubljani ter Sp. šiški, ki niso dobili kart za milo, dobe prejemnice za milo v mestni posvetovalnici, kadar izide tozadevni poziv v listih.

Ij Najnovejša odredba glede prodaje blaga s prejemnicami. Gremij trgovcev naznanja svojim članom, da je izposloval pri c. kr. dež. vladi, da se sme blago in druge predmete, katerih prodaja je bila vsled uredbe z dne 25. septembra prepovedana, do nadaljnjega preklicja oddajati brez prejemnic.

Ij Oddaja krompirja. Mestna aprovizacija bo oddajala v četrtek dne 11. t. m. v svojem skladišču na Dunajski cesti krompir strankam sedmega in osmega okraja. Določen je ta-le red, Sedmi okraj: od 8. do 9. ure št. 1 do 200, od 9. do 10. št. 200 do 400, od 10. do 11. št. 400 do 600; popoldne: od 2. do 3. št. 600 do konca. Osmi okraj: od 3. do 4. št. 1 do 200, od 4. do 5. št. 200 do konca. Vsaka oseba dobi 3 kilograme. Kilogram stane 30 vin.

Ij Brivci in obrtne pralnice, ki rabijo milo za svojo obrt, ne dobe pri mestnem magistratu nikakih prejemnic za milo. Ti naj vložijo prošnje za milo potom svojih organizacij na vojno zvezo za olje in maščobo (Kriegsverband der Oel- und Fett-industrie) na Dunaju.

Ij Prodajalci sladkorja v I. do IV. okraju se vabijo, da se zanesljivo zglaste takoj v sladkorni centrali pri g. ravnatelju Lillegu, kjer dobe sladkorna nakazila. Ostali okraji dobe sladkor kakor hitro bode došel.

Ij Ušel je dne 3. t. m. iz pristave na Kodeljevem gojenec tukajšnjega deželnega vzgojevališča Alojzij Krivic,

star 16 let, doma iz Zaloga pri Cerk-ljah. Mahnil jo je najbrže proti domu ali kam v bližino. Je precej velik in krepak, podolgačnega obraza, rumenih las in sivih oči in je bil oblečen v bele platnene hlače in suknjič.

Oddaja kislega zelja na rmene izkaz-nice A. Mestna aprovizacija bo oddajala v četrtek 11. t. m. v cerkvi sv. Jožefa od osme do pol 9. ure zjutraj kislo zelje med stranke z rmenimi izkaznicami zaznamovane s črko A. Vsaka oseba dobi en kilogram, vendar se lahko tudi manjšo količino vzame. Kilogram stane 80 vin.

Oddaja kislega zelja na rmene izkaz-nice D. Mestna aprovizacija bo oddajala v četrtek 11. t. m. v cerkvi sv. Jožefa kislo zelje na rmene izkaznice D po sledečem redu: Od pol 9 do pol 10 št. 1 do 200, od pol 10 do pol 11 200 do 400, od pol 11 do 11 št. 400 do konca. Vsaka oseba dobi en kilogram, stranke pa lahko tudi manj vzamejo. Kilogram stane 80 vin.

Oddaja, za četrti okraj. Mestna aprovizacija bo oddajala v četrtek dne 11. t. m. na Poljanski cesti št. 15 špeh med stranke četrtega okraja. Na vrsto pridejo: Od osme do 9 ure popoldne št. 801 do 1000, od 9 do 10 št. 1001 do 1200, od 10 do 11 št. 1201 do konca. Poleg tega dobe špeh vse tiste stranke četrtega okraja, ki ga niso dobile v nedeljo 7. t. m. popoldne. Prinesite seboj nova nakazila za mast in mesečne maščobne nakaznice. Vsaka oseba dobi četrt kg. kilogram stane 8 K 80 vin.

Oddaja mesa na rmene nakaznice C. Mestna aprovizacija bo oddajala v četrtek dne 11. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa meso na rmene izkaznice C. Določen je ta-le red: Od pol 2 do 2 št. 1 do 200, od 2 do pol 3 200 do 400, od pol 3 do 3 št. 400 do 600, od 3 do pol 4 št. 600 do 800, od pol 4 do 4 št. 800 do 1000, od 4 do pol 5 št. 1000 do 1200, od pol 5 do 5 št. 1200 do 1400, od 5 do pol 6 št. 1400 do 1600, od pol 6 do 6 št. 1600 do 1800, od 6 do pol 7 št. 1800 do 2000, od pol 7 do 7 št. 2000 do 2200, od 7 do pol 8 št. 2200 do konca. Ena oseba dobi četrt kg, 2 osebi pol kg, 3 in štiri osebe tri četrti kg, 5 in 6 1 kg, 7 in 8 oseb 1 in četrt kg, več oseb 1 in pol kg. Kilogram stane 2 K.

Oddaja sadja na rmene izkaznice D. Mestna aprovizacija bo delila v četrtek dne 11. t. m. popoldne v šoli na Ledini, Komenskega ulica, med stranke z rmenimi izkaznicami D sadje po sledečem redu: Od 2 do 3 št. 1 do 200, od 3 do 4 št. 200 do konca. Vsaka oseba dobi en kilogram; kilogram stane 40 vin.

Oddaja sadja na prvo uradniško skupi-no. Mestna aprovizacija bo delila v četrtek dne 11. t. m. v šoli na Ledini sadje med stranke prve uradniške skupine. Določen je ta-le red: Od 4 do 5 št. 1 do 200, od 4 do pol 5 št. 200 dokonca. Vsaka oseba dobi en kilogram. Kilogram stane 40 vin.

Zahvala.

Dne 18. septembra t. l. mi je uničil požar skladišče in gospodarsko poslopje z letošnjimi pridelki in krmo ter z vsemi pritliklinami. V največji nevarnosti je bila tudi poleg stoječa hiša, tembolj, ker ni bilo za gašenje nobene vode.

Da sem bil tako obvarovan še večje nesreče, je v prvi vrsti zasluga blagor. gg. častnikov ter veleč. vojaštva iz Bača, Knežaka in Zagorja, ki so se pravočasno prihiteli na pomoč. Vsem se tem potom najtopleje zahvaljujem. Iskrena zahvala dalje bratu g. Fran Urbančiču, g. županu iz Knežaka Fran Urbančiču, g. Andr. Urbančiču, g. Jos. Troštu kakor tudi vsem dragim sosedom in sosaščanom. Bač pri Knežaku, 28. sept. 1917.

Aloj. Urbančič
lastnik parne žage.

! Pozor !

Naročila na pristna

dolenjska vina

sprejema stara in strogo zanesljiva trdka Josip Rudmann, trgovec in posestnik v Krškivasi pri Brečicah.

Poletim srčnim naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naša čez vse ljubljena sestra, oziroma svakinja in teta, gospa

Minka Oražem roj. Benedik

danes ob 1/2 11. uri zvečer, previdena s svetimi zakramenti, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage bode dne 11. oktobra 1917 ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti

Moste pri Ljubljani št. 81 na pokopališče k Sv. Križu.

Drago pokojnico priporočamo v molitev in vedni spomin.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi sv. Petra v Ljubljani.

V LJUBLJANI, dne 9. oktobra 1917.

Simon, Ivan, Franc Benedik bratje
Anton Oražem svak,

Marija Benedik svakinja
Jožeta Oražem svakinja.

Brez posebnega obvestila.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Diplome in spomeniki.

Fr. Švara.

Hvaležnost je lepa poteza v značaju našega naroda. Tudi sedaj, ko vidi v morju trpljenja in solza, kake čudeže ustvarja duh skupnosti avstrijskih narodov v obrambi domovine, ne ostaja hvaležnost naroda samo globoko zakopan zaklad, toda stopa na dan v vedno jasnejših obrih. Narodu pripeva srce hvaležnosti in ljubezni do teh požrtvovalnih in smrt prezirajočih junakov. — Zato bi hotel vsakemu vojskovodji, vsakemu odsekovemu poveljniku, da, vsakemu posameznemu vojaku postaviti spomenik, izročiti mu diplomu za njegove nevenljive zasluge v obrambi domovine. — Da, vsak posameznik, od vojskovodje pa do zadnjega prostaka v strelnem jarku, ki tvega svoje življenje za domovino in družino, zasluži tako odlikovanje.

Toda vsakega posebej teh junakov ne more narod izrečno odlikovati. Skupen spomenik jim je postavil v svojem hvaležnem srcu, a zgodovina jim bo ovekovečila njihov spomin. Posamezni armadni poveljniki, poveljujoči generali, zaslužni nadvojvodi, odsekovi komandanti pa bodo tudi po imenu vekomaj živeli v srcih našega ljudstva. Njihove zasluge v obrambi domovine in v ljubezni do ljudstva, za šolo in rodno grudo so nevenljive in nepozabne. Narodna pesem in ustno izročilo bo ovekovečilo imena takih posameznih zaslužnih mož. Vstali bodo novi kralji Matjaži, kraljeviči Marko, Kastriotje. Dvajseto stoletje jih je rodilo. Vilinski junaki bodo potisnjeni v ozadje. Resnost sedanosti prevleče s plačem vso poezijo in romantično prejšnjih časov.

Novi časi, novo življenje, novi junaki. Kakor so našli naši junaki nesmrtno slavo v narodni pesmi in v iz naroda niklih pesnikih, tako bo tudi sedanji rod in njega pošteni potomci znali ceniti naprečljive zasluge sedanjih vojskovodij za posamezne občine, okraje in dežele. In tem novim narodnim junakom velja postaviti spomenik.

Napreprostejše, a obenem najvišje odlikovanje, ki je more dati narod svojemu dobrotniku, je častno občanstvo. Običajne diplome naj bi bile silno preproste in enostavne, ali pa naj bi popolnoma izostale. Kajti diplome posameznim zaslužnim možem, ki so na več mestih imenovani za častne občane, postanejo nekaj vsakdanjega in brezpredmetne. Koliko lepote in umetnosti s spravi v pozabljenost, ako se umetniška diploma raztrga, ali tišči skrita v kaki mapi, pristopna samo najozjem krogu svojcev in sorodnikov. — Koliko denarja pa se obenem izda in se bo izdalo v ta namen, sicer v podporo umetnosti, toda za javnost je in za narod mrtve kapital, ki leži zakopan v kaki zasebni knjižnici ali stanovanju. Blaginja narodov, ki bo vsled svetovne vojske silno trpela, ne bi smela doprinositi takih posttranskih, a vendar velikih žrtev za mrtve spomenike živim junakom. Kaj takega ne bi mogla dovolj obsoditi bodoča kritika sedanjih velikih dogodkov. — Zato: zaslužnim možem častno občanstvo, morda brez diplome.

Mesta, trgi in vasi hočejo tekmovati ter izkazati svojo hvaležnost junakom bodisi ob kraških Termopilah, ob Soči ali zgoraj proti severnemu medvedu. — To je lepo, to je znak novega življenja, nove dobe. Toda namesto, da bi se šablonasto vdajali starim navadam z izročevanjem diplom in postavljanjem kamenitih ali železnih spomenikov, rečem: postavimo živim junakom žive spomenike. — Če tudi so umrli na polju slave ali jih čaka morda drugod gotova smrt, vendar bodo vedno živeli v ljudskih hvaležnih srcih. A da ostane njih spomin svež od roda do roda, zato naj bi se oni denar, ki bi se imel izdati za umetniške diplome in kamenite spomenike, porabi za žive spomenike v obliki raznih fondov in ustanov.

Pomisliti moramo, da bomo imeli po vojski veliko invalidov vedno pred očmi, ki bodo več ali manj nesposobni: za zaslužek ter navezani vsaj deloma na zasebno karitativnost, ki ne bo smela poznati meja. — Koliko inteligence je samo nam iztrgala ta kruta vojska. Tudi to bo treba nadomestiti. — Gospodarsko oslabiljeni bomo tudi duševno pešali, ako ne bomo s skupnimi silami si zagotovili novo narodno življenje v novi inteligenci. In kar ne zmore posameznik, to stori občina, okraj, dežela. Koliko sirot bo stegalo svoje bedne roke ter prosilo miloščine in kruha, koliko vdov ne bo moglo več z isto vneto vzgajati svoje dece v krščanske junake, zveste državljanke in goreče rodoljube, ker se bo njih naloga osredotočila in zrušila v skrb za vsakdanji kruh, ki jim ga je do sedaj redno in nemoteno pribavljala hišna gospodinja. Gorje, trpljenje in pomanjkanje se bo pomnožilo. Vse to pa je v kvar in škodo vsakega naroda. Zato pa imajo oni, ki so v zaledju, sveto dolžnost skrbeti, da se narodno premoženje ne troši v ne ravno neizogibne izdatke ter premišljevati o nadomestku za vse te izdatke.

Ako hočemo kot narod stati v vrsti z drugimi narodi ter tekmovati z njimi v razvoju svoje bodočnosti, potem je treba, da svoj obol položimo na oltar domovine za vzgojo inteligence, novih krščanskih družin, da invalidom osladimo dnove pomanjkanja, da vdovam in sirotam olajšamo njih gorje z raznimi podporami in ustanovami. — A te ustanove naj nosijo imena raznih udov presvitile vladarske hiše, Boroevičev, Danklov, Winklerjev itd.

To bi bilo onim zaslužnim možem gotovo bolj pri srcu in prijetno kakor mrtvi spomeniki. — Narod je dolžan, da, on hoče postaviti spomenike zaslužnim možem. Toda za zidanje in postavljanje mrtvih spomenikov čakajmo izda vojske, za žive spomenike pa je najprimernejša priložnost sedaj, ko so vsa srca tako polna čustev hvaležnosti nasproti velikim možem in roke pripravljene k požrtvovalnosti.

Zato bodi naše geslo za sedaj: našim junakom gradimo sedaj žive spomenike! Audatur et altera pars!

Kako je sedaj na Koroški Beli.

— Koroška Bela se iz svojih razvalin kar ne more dvigniti. Občutno pomanjkanje profesoristov in delavnih moči kakor tudi različnega materiala, predvsem apna, opeke, orodja, deloma tudi lesa onemogočujejo za sedaj vsako pozidavo pogorelih stavb. Darovi prihajajo v denarju pač zadovoljivo, a ne izdajo mnogo, ker živimo v časih pretirane draginje. Na vsak način bo morala na pomoč priskočiti država z primernim brezobrestnim posojilom, drugače mnogi posestniki ne bodo imeli sredstev za pozidavo svojih stavb. Pogorelci večinoma stanujejo natlačeni po sosednjih hišah; živine se pa zaradi pomanjkanja hlevov mora mnogo prodati. Farna cerkev in zvonik se sedaj krije z zasilno streho iz desk; parkrat so jo veliki deževni nalivi hudobno premočili, da je tekla deževnica raz obokov kakor v kaki podzemeljski jami in bil ves cerkveni tlak pod vodo. Za napravo zasilnega strešnega stola gre vsa zahvala kranjski obrtni družbi, pred vsem generalnemu ravnatelju g. K. pl. Noot, nadalje grajšč. oskrbniku g. Fr. Verweger, nadinženirju g. J. Bachmanu in tesarskemu mojstru g. Fr. Smerekar, ki so se na prošnjo g. župnika za stvar zavzeli prepustili delavce in dobavili les in železo po znižani ceni. To blago delo je na vse hvale in priznanja vredno. Tako se bo kmalu zamogla božja služba v redu vršiti. Ko pridejo boljše časi se bo streha na cerkvi in na zvoniku pokrila z trpežnim materialom. Poprava cerkvene notranjštine, ki je vsa okajena, in oken, ki so na eni strani od vročine razpočila, se odloži na poznejši čas. Nimamo tudi ne ure in ne zvona. Škoda no požaru se bo čutila pri pogorelih še desetletja, vendar upamo, da se bodo vsled dobrotljivosti sl. občinstva vsaj naihujše rane zacelile; zato se obračajo Belani še vedno zaupljivo do blagih src z apomoč, ki so jo tako silno potrebn.

Prepoved prodaje blaga, obleke in perila.

Ker definitivna ureditev cele akcije zahteva mnogo dela in se ne more trenutno izvesti, se konsumenti, bivajoči v Ljubljani, t. j. osebe, ki rabijo blago za svojo osebno porabo, opozarjajo, da dobe do izdaje prejemnic posebna dovoljenja za nakup blaga ali obleke pri podpisani deželni poslovalnici. Vložiti je pismeno prošnjo, v kateri je dokazati potrebo in natančno navesti, koliko blaga in za kateri namen, kakšno obleko ali perilo se potrebuje. Opozarja se pa, da se bo vpoštevalo samo najpotrebnejše slučaje. Vsaka napačna napoved se bo strogo kaznovala. Deželna poslovalnica za preskrbo prebivalstva z blagom, obleko in perilom v Ljubljani, Šolski drevored šte. 2.

Šolske vesti.

— Ljudskošolske vesti. Mestni šolski svet v Ljubljani je imenoval učit. kad. Marijo Jurman za suplentinjo na prvi mestni slov. deški šoli in učit. kad. Danico Lederhas za suplentinjo na nemški mestni deški šoli. — Mesto obočele učiteljice Helene Sodja na Jesenicah je imenovana za suplentinjo Alojzija Kunčič, mesto obočele učiteljice Apolonije Fatur v Mošnjah pa Ludmila Rape. — Provizorična učiteljica je postala Alojzija Krsnik na Brdu. Obočelo učiteljsko Františko Trpine v Blagovici nadomestuje učit. kad. Marija Malenšek, obočelo učiteljico Nežo Klun v Kuželju pa Ivana Knap. Vpoklicanega učitelja Rudolfa Kneza v St. Vidu pri Brdu bo nadomestovala bivša suplentinja na Rovih Ana Krsnik, vpoklicanega učitelja Albina Smole na Rovih bivša suplentinja

pri Sv. Trojici Balbina Schnabl, vpoklicanega učitelja Kornelija Iglič pri Sv. Trojici abs. učit. kand. Marija Tomec.

Ogenj.

Iz Knežaka. Na Baču je pogorelo škravanu trgovsko skladišče. Živil je bilo mnogo notri: moka, riž, sladkor, kava, koruza, olje itd. Škoda je velika. Unel se je petrolej. Čudno je, da je bilo toliko petroleja notri, ko ima trgovec sam elektriko v hiši. Zgorel je tudi en človek, kar je še najbolj žalostno. Ljudje sodijo, da je bil to prst božji. Toliko živeža imeti, pa ne ljudem prodati, ki stradajo. Pa tudi ples je bil vsako nedeljo v tem žalostnem času in mladina se je kvarila. Če bi ne bilo že škoda čevljev, je škoda mladine. Pogasil so vojaki, če ne bi bil ogenj večji.

Zanimiv prizor.

— Fata morgana? Piše se nam: 11. septembra t. l. zvečer okrog 8. ure sem se peljal z drugimi potniki v poštnem vozu iz Kostanjevice proti Krškemu, ko zapazimo v daljavi pred seboj, nekako za Brežicami, velik ogenj. Videli smo, kako drve po ravni cesti vozovi, gasilci, jezdeci. Vsi so hiteli po veliki ravnini proti mestu, odkoder se je dvigal velik ogenj proti nebu. Nebo je nizko v daljavi pred nami kar rdeče žarelo. Vsi smo menili, da mora biti velik požar v bližini Brežic. Ozračje je bilo silno soparno, nebo jasno. Kje je gorelo? Nikjer v teh krajih. Čudno, pa tak ogenj! »Slovenec« z dne 26. septembra je v štev. 220 poročal o velikem požaru, ki je divjal v Boryslavu v Galiciji. Če je bil ta požar 11. septembra zvečer, potem smo ga videli v »Fati morgani«, nekaj posebno redkega v naših krajih.

Obvestila beguncem.

Podgorcem. Zadnji čas razvidim iz pisma, ki jih dobivam od sovaščanov, da mnogo Podgorcev ne misli več na svoj dom in hočejo ostati v tujini, kjer so dobili dober zaslužek. Nikar tako! Ostanimo zvesti domačiji, ki nam je bila tako dobra in ljubša mati, dokler ni prihrul nadno sovražnik. Ne obrnimo ji hrbta v nesreči, marveč mislimo le na trenutek, ko se bomo mogli vrniti nazaj in jo s svojimi žulji in svojim znojem in svojo ljubeznijo obnoviti, ji zaceliti rane in ji zagotoviti lepšo bodočnost. Podgorci, ne pozabite svoje domačije! Sovasčan.

Čepovan. Opozarjam vse begunce iz Čepovana, da naznanijo čepovanskemu županstvu v Domžalah o priliki izгона od doma zgubljeno oziroma od vojaščin se izposojeno imetje: živino, prešiče, kokoši, vozove, razno orodje (sekire, šuble, kose, pikone etc.), sode, čebre, šake, lišno posodo! Morda bo prav naznaniti tudi škodo, katero ste trpeli, ko ste v sili prodali živino veliko pod ceno. Če hočete, pošljite meni naznanilo o vsej škodi, da napravim skupen izkaz škode in ga oddam županstvu v nadaljno uporabo. Storite to takoj in ne čakati, ker se gre za vašo korist. Bog vas ohrani zdrave na duši in telesu! Val. Pirc, župnik čepovanski v Kropi, Kranjsko.

Gg. Andrej Manfreda in Peter Munih iz Sv. Lucije, odbornika »Kmečke hranilnice in posojilnice v Sv. Luciji« se naprosita, da naznanita svoj sedanji naslov »Goriški zvezci« v Ljubljani.

Jožefi Kovačič. Pri Posredovalnici za goriške begunce v Ljubljani, Dunajska cesta, 38-I, se nahaja dopisnica, naslovljena na gosp. Jožefo Kovačič, doma iz Svetega na Banjski planoti, od njenega moža Rudolfa Kovačiča, ki se se nahaja v neki bolnišnici bolan. — Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani, Dunajska cesta, 38-I.

Boj krvi in rubljev.

Renzo Larco piše v »Corriere della Sera«: Priča smo neizmerne, znamenite etape razvoja v ruski revoluciji. Med sovjetom delavskih in vojaških odposlanstev ter bojno fronto v zakopih in rovih, v krvi in blatu, kjer požanje strašna ženica dan za dnem na tisoče in tisoče mladeničev in mladih mož, se čujejo tožbe in protesti, se čujejo bolesti in ogorčenje. Sovjet pravi: »Domovina; ali nad vse revolucija.« Fronta kliče: »Revolucija, ali nad vse domovina.« Morda se zdi to le igra besed in odličic, ali v istini je to tekmovanje dveh svetov. Za besedami zijajo prepadi.

Nemara so naši bralci kaj slišali o velikem združenju »Domovina in narodna armada v Petrogradu«? Ali so čuli kaj o njih besedah, podobnih viharju in nevihti, katere je 15. sibirski divizija zalučila v obraz delavskemu sovjetu in posadki prestolnega mesta. Prišlo jih je dvanaest v imenu dvajset

tisoč: prišli so naravnost iz zakopov z vriskom in piskom, močni in grozni. A pred zbrano množico se je postavil sibirski vojak in je vrgel na mizo tisoč vojnih križcev, da je zažvenketalo: Vi se tu pričkate za osemurno delavno dobo in za vedno večji in večji zaslužek, a mi smo do ramen v krvi. Strgali smo s prsi križce, nate jih. Dajte jih preliti v polrublje, da ne boste imeli premalo zaslužka, a mi mrjemo dan za dnem za prostost, mrjemo za to, ker vi nočete delati! — Zarožljali so križci in mraz je šel ljudem po kosteh. Obrazi so prebledeli, zakaj nihče doslej za revolucije ni izgovoril tako strašnih besed in še nikdar ni množica čula takega zvoka, prav kakor bi milijon strun namah počilo, kakor bi milijon src ruskih vojakov udarilo ob tlak glavnega mesta in zastokalo.

A potem je govoril dalje:

»Ta rdeči prapor, ki ste ga vi tu razvili, nam ne plapolja samo nad glavami, ampak se tudi kaže v naših stopnjah. Pobarvan je z rusko krvjo po dragi rodni zemlji.

Bila je vedno bolj grozna tihoča po dvorani, kakor bi vstal duh iz ruske zemlje in stiskal srca okameneli gneči.

In povzel je iznova in njegov glas je grmel kakor rdeči smeh: »Vi se tu pripravate in pričkate za osemurno delavno dobo, a mi stojimo po 24 do 60 ur brez prestanka roko v roki. In če se zruši zid naših ram, če izpustimo orožje iz premrzlih rok, ne ostane od vašega Petrograda nič drugega nego mokro mesto. Prezgodaj triumfirate, prezgodaj. Kakor v pravljici ste se zbudili s kalifom, ali samo za eno uro. Pozor, da ne postanete sužnji naših sovražnikov. Ni vam treba braniti prostosti tu, kjer je nihče ne uklepa. Tu jo bodo branile petrogradske babe, katere so v začetku revolucije kričale: »Hleba!« Pojdite na fronto, braniti svobodo. Tam ne bo imela spretnost pouličnih bojov nobenega pomena. Tam se je treba drugače bojevati, kakor se je praded Nikolaj. Delavci, dajte nam streliške, obleke in živeža, da bi mogli umirati v tem pričajanju, da naše življenje ni bilo vrženo na smetišče, kakor stare črepinje. Sprejmite naše križce sedmerih žalosti, ki jih nabiramo tam na fronti.«

Oblička so še bolj prebledela. Zdelo se je, kakor bi ta hip vso zbrano množico pretresel vzdih umirajočih mož na fronti. To je bilo več nego grmenje in bliskanje zgovornosti v taborih, to je bilo, kakor bi kdo iz srca ruval črepinje in jih metal komu pod noge.

Kdo se še drzne govoriti? Vse tiho.

A tu nastopi zastopnik delavskih in vojaških odposlancev. Stoji v dvorani med ostrmelo množico, kakor bi bil vlit iz črnega železa, stoji kakor skala, katere ni genil jok sibirskega vojaka. Njegove besede so trde in skoparijo s čutom:

»Ve sive vojaške suknje! Ve modre delavske halje! Za vas smo izbojevali osemurno delavsko dobo. Vi vojaki, dajete življenje za domovino, mi delavci dajemo zanjo svoje delo. Ali tudi premožni sloji, tvorničarji in trgovci žrtvujejo nekaj na domovine oltar. Zdaj prihaja govornik teh, kateri neradi delajo, in vas sramote, delavci! Za vas smo izvojevali osemurno delavno dobo, za vas in vaše potomce.«

Zdaj je završelo po dvorani:

»Za nas? Za bodočnost? Mi se živimo ne vrnemo. Za nas morate vi delati.«

Kakor iz krvi so bile vojakeve besede, kakor vojni ognjemet se je bliskal odposlančev govor. Ali dvorana se je odločila za vojaka. Zmes glasov, šepetanje, razgovor množice z estrado.

»Zakaj ne delate?«

Odposlanec skuša pojasniti. Sovjet ni kriv. Sovjet vlada samo nad organiziranim delavstvom. Ali za tem je še carstvo brez mej, organizacija, ne uklenjena v verige, po navdušenju razbrkana revolucija. Sovjet je nedolžen, nedolžen!

Ali gneča divja. Pomiri se šele, ko prične zastopnik Francije govoriti. I on je bil svoje dni antimilitarist, i on je snival o miru med narodi. Ali danes, ko domovina gine, bi on rajši umrl, kakor pa vrgel puško z rame.

In potem govori iznova vojak z izbuljenimi očmi ter drugi zopet invalid z bergljami. Govori o suženstvu.

Razburjenje raste. Osveta. Nekdo predlaga, naj se napravi iz posadke glavnega mesta oddelek prostovoljcev.

Stojte še malo! Čakajte! Razumevajo se. Razpaljeno železo se ohlaja. Ali zaželjena beseda se ni oglasila. Naj se zgodi karkoli, naprej v boj!

Razstali so se. Somrak je legal po ulicah. Dva sveta! Treba je jeklene roke, trdne volje kakor granit in moči genija, da bi premostil nasprotja in postavil vrh mostu pramor revolucije.

Izjave o Czerninovem govoru.

Haag, 5. oktobra. »Hollanisch Nieuws-bureau« poroča iz Londona: »Times« so pisale: Razorožbe in razsodišča se vsi veselimo. A gre še za druge važne reči, ki jih, kakor se zdi, Czernin ne zapopade: obnovev, odškodnina in jamstvo, tri besede, ki še vedno vsebujejo najnižje pogoje za veznikov. Popolnoma enih misli smo s Churchillom, da je zdaj še prezgodaj govoriti o miru. »Morning Post« je pisala: Ne dvomimo, da bi Avstrijo izredno veselilo, če bi mogla skleniti pod takimi pogoji mir, kakršne je naznanil grof Czernin. Kakšna jamstva nam pa more grof Czernin nuditi, da bo Avstrija, ki dozdej ni bila nikdar zvesta, v bodoče kakšno pogodbo držala?

»Temps« se je zelo temeljito bavil z govorom. V vseh točkah ga je izkušal ovreči. Pisal je: Avstrija je postala prijazna miru, ker je prepričana, da se bodo na njo ozirali. Nazor grofa Czernina pa le preveč pači preteklost in sedanjost. Ako podčrtava grof Czernin življensko sposobnost Avstrije, ne sme pozabiti, da je oropana vojaške in politične neodvisnosti in da se bliža finančnemu polomu.

Iz Berna se poroča: »Journal des Debats« opozarja, da Avstrija svojih vojnih smotrov še ni naznanila in jih še danes ne poznamo. Pichon je izjavil v »Petit Parisien«: Czernin naj se predvsem sporazume s pangermanisti. Naj ne misli, da je sporazum tako naiven, da bi se ujel v umetno zanjko, v katero bi ga rad ujel, da bi se sprli med seboj. Clemenceau je v »Homme enchaîné« ironično tolmačil Czerninova mirovna stremljenja, češ, da je pozabil glavno reč in da ni pokazal poti, ki vodi do cilja.

Pogrešane družine s Pr morskega.

Iščejo se: Valentin Lepušček-Corpe, Čekovnik št. 15, pošta Idrija, išče svojega 72letnega očeta Valentina Lepušček, rojenega rojenega pri Testenih št. 132, obč. Kal, ki je bil začetkom septembra t. l. z drugimi begunci odpeljan iz Škofje Loke neznano kam. — Josip Podgornik, k. u. k. I. R. 97, Inf. Gesch. Abt.,

išče Marijo Podgornik z dvema otrokoma, doma iz Lokovca št. 65, ki je morala meseca avgusta letos kot begunka zapustiti dom. — Karolina Murovec, Male Braslovče 25 pri Celju, Sp. Štaj., išče družino Jožefa Krivec iz Lokvi pri Trnovem. — Friderik Plesničar, k. u. k. Res. Spit. Nr. 2, Palackijeva šola, soba štev. 2, Kromeriz, Morava, išče družino Plesničar iz Trnovega št. 52. — Rozina Hvala, doma iz Kala, okraj Gorica, ki je bila meseca avgusta t. l. pripeljana v hiralnico sv. Jožefa v Ljubljano, Radeckega cesta št. 11, poizveduje po stariših Ivan in Neži Hvala, po otroku Sulpicij in po sestri Frančiški Pirih, vsi doma iz Kala. Cela družina je bežala dne 26. avgusta t. l. v vas Leskovec. Kdor bi o pogrešani družini kaj vedel, naj blagovoli sporočiti zgoraj omenjeni begunki v hiralnico. — Alojzij Samec, k. u. k. I. R. 89, 16. Feldkomp., išče brata Franceta Samec, ki je pred štiri meseci stanoval v Kalu pri Kanalu. — Miha Lapušček, k. u. k. Pferdespital, Radgona, Štajersko, išče svojo ženo Lucijo z dvema otrokoma in očetom Valentinom. — Ana Skočir, bivša kuharica v Batah, bi rada izvedela, kje se nahaja gosp. učitelj Bitežnik, ki je zadnji čas pred evakuacijo služboval na Lokvah pri Cepovanu, in kje je družina Winkler, ki je imela gostilno na Lokvah. Kdor ve kaj, naj naznani Ani Skočir, sedaj v Jagerščah št. 120, pošta Cerklje, Goriško. — Kdo ve, kje se nahaja Miha Zbogar in sestri Ivana in Veronika, ki so bivali v Kervavcu št. 11. Obvestil prosí Zbogar Jernej, I. R. 95/15.

— Sušmelj Ernest iz Prvačine išče Marijo Sušmelj iz Ravnice pri Gorici in Andreja Pahorja iz Prvačine. — Julijana Čej z družino iz Lokvi št. 80, sedaj v Metnaju št. 12, p. Zatičina, išče svojega moža Karla, prej službujočega v Pulju pri c. kr. mornarici. — Begunka Alojzija Mrak iz Cepovana 57, sedaj na Rak pri Krškem, išče svojega moža Štefana Mrak, Divisions-Wirtschaft. — Ivan Ferjančič iz Šturij na Vipavski črnovojnik pri brzovnem vzdrževalne odseku št. 3 v Mariboru, išče svojo sestro Marjeto Udovič in njenega moža Matja Udovič, ki sta stanovala do zavzetja Gorice v Gorici, Tržaška cesta št. 81. Kdo kaj ve o njih, naj blagovoli poročati na zgoraj navedeni naslov. — Kdo ve kaj, kje se nahajajo Josip Marvin in Josip in Marija Zavavlav, vsi iz Štandreža pri Gorici. Poizvedbe naj se blagovolijo poslati na Posredovalnico za goriške begunce v Ljubljani, Dunajska cesta 38/I.

Plemenski prasci se bodo oddajali dne 11. oktobra ob 8. uri zjutraj na Zelenem hribu pri dolenskem kolo-dvoru v Ljubljani. Vsi naročniki naj se ta čas točno zglase. Kranjsko de-želno mesto za vnovčevanje živine.

Prvo ljubljansko delavsko konsumno društvo, reg. zadruga z omejeno zavezo

naznanja svojim članom pretužno vest o izgubi svojega ljublje-
nega ustanovitelja in dobrega očeta, gospoda

dr. Jan. Ev. Kreka

načelnika nadzorstva.

Orli! Bogu Vsemogočnemu je dopadlo, da je poklical našega lju-
bega očeta in ustanovitelja, gospoda

dr. Janeza Ev. Kreka

v nebeško domovino.

Orli! Zanj bomo molili, za njegove ideje se borili, za njegove
ideale neumorno delali! Njegovega spomina ne iztrga iz naših src no-
bena sila! Njegov duh ostane med nami od roda do roda.

Zveza Orlov.

Podporno društvo delavcev in delavk v Ljubljani žaluje,
ker je dne 8. oktobra 1917 umrl poslanec

dr. Janez Ev. Krek.

Ustanovil je naše društvo, dušno ga vodil do svoje smrti; govoril
neštetokrat na naših sejah, sestankih, zborih in shodih.

Molimo za svojega očeta!

Predsednik:
Alojzij Catar.

Zapisničarica:
Marija Andlovic.

Naročajte „SLOVENCA“!

Iščejo se
sobe in stanovanja

opremljena in prazna, velika in majhna. 2544 (3)
Vratar hotela »Slon«.

Kmetijsko društvo v Vipavi

išče spretnega 2483 (2)

kletarja in sodarja

v eni osebi. Nastop službe takoj. Ponudbe opremljene s spričevali in zahtevo glede plače, naj se pošiljajo na omenjeno društvo.

Kupi se lahek, dobro ohranjen

enovprežen voz,

na kateri bi se lahko natakile tudi sani. Event. se kupijo tudi same sani. — Cenjene ponudbe pod šifro „Sani 1920“ na upravo „Slovenca“, 2541 (3)

V bližini cerkve Srca Jezusovega, išče uslužbenka za shrambo svojih stvari malo, cenejšo

podstrešno sobico

v najem. Ponudbe na upravnistvo „Slovenca“ pod šifro „Shramba“. 2562

Dobro vpeljana domača zavarovalnica sprejema pod najugodnejšimi pogoji sposobne

potovalne uradnike

za življenjsko in nezgodno zavarovanje. Dobro utemeljene prošnje na upravo »Slovenca« pod šifro »Potovalec« št. 1831. 1831

Stenski koledar za l. 1918

prikladen posebno za pisarne

izide koncem oktobra v

„Katoliški tiskarni“.

Kdor trgovec reflektira na nad 100 izvodov, natisnemo na željo njegovo tvrdko kot založnika.

2545

S. K. S. Z.

naznanja,

da je

8. oktobra 1917

v Gospodu zaspal

njen

predsednik

poslanec

dr. Janez Evang. Krek.

Bil je oče s. k.

izobraž. organi-

zacije, ustanovi-

telj s. k. izobraže-

valnih društev,

osrednje in po-

krajinskih SKSZ.

Molimo

za rajnega

prvega delavca

na verskem in

kulturnem polju

matere Slovenije.

PREDSEDSTVO

S. K. S. Z.

Ljubljana, 8. X. 1917.

Z Bogom za

krščanskoljudstvo!

I. podpredsednik:

JANEZ DOLENC.

Tajnik:

MIHAEL MOŠKERC.

Deželni zastop kranjske vojvodine naznanja žalostnim srcem pretresljivo in pretužno vest, da je dne 8. oktobra 1917 umrl prezaslužni tovariš, preblagorodni in velečastiti gospod

dr. Janez Ev. Krek

državni in deželni poslanec itd., itd.

v 52. letu svoje dobe.

Bodi mu zemlja lahka! Čast njegovemu spominu!

V Ljubljani, dne 9. oktobra 1917.

Dr. Ivan Šusteršič,

deželni glavar.

Kupi se vsaka, tudi najmanjša množina, dobro posušenih

olupkov hrusek in jabolk
vsako posebej, po 2 K in dobro posušene
prešene hrusek in jabolk
po 80 vin. kg. Ponudbe in pošiljatev se prosí
na trdko Franc Kos v Ljubljani.

Razpisuje se služba organista.

Kje, pove uprava „Slovenca“ pod št. 2539. (3)

Zidarji, tesarji in delavci

se sprejmo proti dobremu plačilu. Pri delu izven Ljubljane je prehrana zagotovljena. Vpraša naj se pri **Kranjski stavbni družbi**, Ljubljana, Levstikova ulica 19.

Pridno dekle za vse

ki zna tudi nekoliko kuhati, se sprejme takoj. Ponudbe s sliko na naslov ga. **Mija Moll**, soproga trgovca, Trbovlje 1, Štajersko.

Kupim malo

vilu ali hišo

z vrtom ali brez njega v Ljubljani ali ljub. okolici. Ponudbe prodajalcev sprejema uprava Slovenca pod šifro „F. S.“

Vajenca takoj sprejme

Kavarna „Prešeren“, Ljubljana.

Vinski kamen,

suhe gobe, kumno, med, vosek, sveže in suho sadje, smrekove storže, sploh vse deželne in gozdne pridelke, kakor tudi vinske sode in vse vrste praznih vreč kupi vsako množino po najvišjih cenah **veletrgovina Anton Kolenc, Celje.** 1854 (1)

Zamaške

nove in stare **kupi** vsako množino trdko **JELAČIN & Ko.** Ljubljana ljubljanska industrija probkovih zamaškov.

Vojna zapestna ura

natančno regulirana in re-
gla. Nikel ali jeklo K
12 - 16 - 20 - z radij
svetlin kazalščem K
16 - 20 - K 24 - vsre-
brnem okrovu K 18 -
24 - K 28 - z radij
svet. kazal. K 30 - 36 -
srebrna zapestna ura
na elast. K 30 - 36 - 40 - 14 kar. zlate zapestna ura
na elast. K 100 - K 120 - K 140 - 3 letno pismono jam-
stvo. Pošilja po povzetju. Nikak riziko! Zamena dovo-
ljena ali donar nazaj.

Prva tovarna ur Jan Konrad

o. in kr. dvorni založnik Brz št. 1553 (Česko.)
Na željo se vsakomur zastavi posle moj glavni cenik.

Trgovski pomočnik

mlad, vojaščine prost, zmožen obeh dež. jezikov, vešč mešane stroke, žel. premestiti svojo službovanje, bodisi v mesto, ali na deželo. Naslov pove uprava tega lista pod „Vojaščine prost.“ št. 2553.

Naprodaj ima 15 jako lepih, 7 tednov

starih **prascev** 2564 (2)

Ivan Novak, posestnik št. Vid p. Lukovici.

Valentin Stanič iz Bate

na Goriškem biva sedaj z družino na Bledu, Rečica 15, Gorenjsko. — Iščem

Antona Kolenca,

gostilničarja in posestnika iz Lokovca.

„Jugoslovanska Strokovna Zveza“ naznanja svojim članom in članicam, okrajnim načelstvom in plačilnicam, da je umrl v Bogu njen ustanovitelj, poslanec

dr. Janez Evangelist Krek.

Bog nam ga je vzel, njega, ki je ustanovil slovensko katoliško delavsko demokracijo, pravega in naj-milejšega prijatelja revežev na torek, dne 9. oktobra 1917.

Sv. maša za dušnico se bo darovala za rajnika v mestni župni cerkvi sv. Jakoba na torek, dne 16. oktobra 1917 ob 6. zjutraj.

Ohranimo ga v spominu, da molimo zanj in da delamo po njegovih naukih in zgledu za procvit in združitev revežev. Z Bogom za krščansko ljudstvo!

LJUBLJANA, dne 9. oktobra 1917.

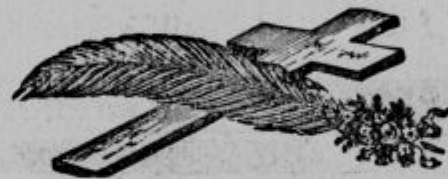
Za predsedstvo:

Mihail Moškerc.

J. S. Z.

Za nadzorstvo:

Janjo Barle.

Avstrijska krščanska tobačna delavska zveza, skupina Ljubljana plaka.

Umrl je njen ustanovitelj, poslanec

dr. Janez Ev. Krek.

V hudih stiskah smo se zatekali k njemu: toložbo in uteho smo dobili pri očetu slovenskega katoliškega delavstva.

Molimo zanj!

Avstrijska krščanska tobačna delavska zveza, skupina Ljubljana.

Predsednica:

Marija Blejec.

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št 6, za frančiškansko cerkvijo, sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

4¹/₄ %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako, da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 25 vinarjev na leto.

Rezervni zakladi znašajo okroglo en milijon kron. Stanje hrani njih vlog je bilo koncem leta 1916 okroglo 26 milijonov kron.

Vloge v „Ljudski posojilnici“ so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago pošne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadrudnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje, na osebni kredit proti poroštvo ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo najboljše.

Novo ministrstvo Kerenskoga.

Petrograd, 8. oktobra. (K. u.) Agentura: Kerenski je sporazumno z demokratičnimi in meščanskimi strankami sestavil ministrstvo tako-le: Socialistični člani so: Kerenski ministriški predsednik in vrhovni poveljnik; Nikitin notranje stvari; pošta in brzojav; Maliantovič pravosodje; Prokopovič prehrano; Aksentiev poljedelstvo; Hvostov javna dela. Nesocialistični člani so: Tereščenko zunanje zadeve; Konovalov trgovina in industrija; Bernatzky finance; Salatkin javen pouk; Kartašev bogočastje; Kiškin javna dobrodelnost; Smirnov državni kontrolor; Tretlakov predsednik gospodarstvenega sveta; začasne vlade; Luberovsky prometni minister; general Veršovsky vojska, admiral Verderevski mornarica.

Novi načelnik delavskega in vojaškega sveta.

Petrograd, 9. oktobra. (Kor. urad.) Agentura: Petrograjski delavski in vojaški svet je izvolil novo načelstvo sedmih članov, med katerimi so 4 maksimalisti, med njimi Trocky in Komenov, dva socialna revolucionarja in en minimalen socialist. Za predsednika so izvolili maksimalista Trockega.

Socialne pridobitve ruske revolucije.

Na Ruskem danes ni nobene druge uprave kot samouprava z demokratičnimi odbori, ki so vsi izvoljeni na podlagi splošne, enake volilne pravice od moških in žensk. Jasno je kaj pomeni obstoj tako popolne demokracije na naši meji za Nemčijo in Avstrijo. Da bi mogli z našimi privilegijskimi volilnimi pravicami in z našo birokratično upravno organizacijo med demokracijami zahoda in vzhoda obstojati, ni mogoče. Nemški delavec ne bo hotel dolgo pogrešati tega, kar imajo ruski kmetje. Zagotovitev ruske revolucije pa prinaša dalje rusko federativno državo, narodno avtonomijo, kar mora neposredno učinkovati pri nas v Avstriji. Ne bodo mogli zabraniti tega, kar je tam. Pomislimo le na Ukrajince. Po celi Rusiji je danes uvedeno osemurno delo, med tem ko se v Avstriji in Nemčiji dela še vedno po 12 ur na dan. Najvažnejša je pa agrarna reforma. Če zmaga ruska revolucija, ne bo nobenega govora o tem, da se zopet obnovi veleposestvo. Tudi to je za nas največjega pomena. Ne moremo si misliti, da bi, če se kmetje Podolije in Volinije polaste fevdalnega posestva, to ne učinkovalo tudi na Galicijo, Ogrsko; ne moremo si predstavljati, da bi bil preobrat na beloruskem in litavskem ozemlju brez učinkovanja na Poljsko. Gotovo je, da bo ruska agrarna reforma učinkovala tudi na našo agrarno ustavo.

Za Rusijo ni rešitve.

Stockholm, 9. oktobra. General Kornilov je nekemu poročevalcu izjavil, da so ga le njegovi zvesti rešili pred linčanjem. General je mneja, da ga revolucijsko sodišče ne more obsoditi. Za Rusijo ni rešitve, četudi bi uporabil sredstva, ki jih je on predlagal.

Pri napetosti želodca, koliki, kislem pehanju, hudi gorečici, pomanjkanju teka vpliva pravna »Franz-Josef-grenčica« po svoji lastnosti, da naglo in izdatno očisti jedilni kanal, ugodno ne samo na prebavo, marveč tudi na splošen počutek.

TOPLICE (kopeli)
pri Slonu otvorene:
vsak ponedeljek, sredo,
petek in soboto.

Po trti globoke žalosti sporočamo sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naša ljubljena hčerka, oziroma sestra, gđc.

Anica Sevnik
poštna aspirantka v Kozjem

po kratki, mučni bolezni umrla dne 1. oktobra t. l. v cvetni mladosti 24 let v Kozjem in bila dne 5. oktobra pokopana v Kapelah.

Istočasno se zahvaljujemo vsem onim, ki so naši nepozabni pokojnici ob njeni bolezni pomagali, zlasti vlf. g. Marku Tomazič, dekanu v Kozjem, g. dr. Francu Jankoviču, zdravniku v Kozjem, cenjeni rodbini Dvornik-Pleterski v Kozjem, ter končno vsem onim, ki so nas odkritosrečno tolažili. Svojo nepozabno pokojnico priporočamo v zvest spomin in pobožno molitev.

Zupelevec-Kozje, dne 5. oktobra 1917.

Rodbina Sevnik-ova.

Večja množina

gnoja

je oddati v zameno za poljske pridelke. Vprašanja na: Veletrgovino z železino

Fr. Stupica v Ljubljani, Marije Terzije cesta št. 1.

Kuharica in dekla

z dežele se takoj sprejmeta k boljši hiši blizu Ljubljane. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravnistvo pod št. 2583.

Knjigovodja ali knjigovodkinja

z večletno prakso, zanesljiva in samostojna moč, so sprejme takoj. Ponudbe pod »Knjigovodja« 2566 na upravo »Slovenca«.

Sprejme se

kuharica

v župnišču v Senožečah.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo tužno vest, da je Bog poklical k sebi našo nad vse ljubljeno in nepozabno hčerko, oziroma sestro

Josipino Andoljšek

po kratki zelo mučni bolezni, v 21. letu svoje starosti dne 5. t. m. ob 1. uri popoldne mirno v Gospodu zaspala.

Vidimo se nad zvezdami, ter tačasno Te obdržimo vedno v spominu.

Ribnica, dne 5. 9. 1917.

Jakob Andoljšek, oče. Uršula Andoljšek, mati. Marija, Ivanka, sestre, Ludovik, Franc, brata. Ivan Schrieffl, svak.

Zahvala.

Za vse dokaze prisrčnega sočutja, za obilo tolažbo v bolezni, za številno spremstvo pri pogrebu in za krasno cvetje, ki se je poklonilo na grob nepozabne hčerke oziroma sestre in svakinje

Josipino Andoljšek

izrekamo vsem, zlasti ljubim prijateljicam najsrčnejšo zahvalo.

Žalujoči ostali.

Dr. Janez Ev. Krek

naš častni član, naš učitelj in voditelj, je dne 8. oktobra 1917 v Št. Janžu na Dolenjskem umrl.

Ob tem težkem udarcu nas tolaži samo eno:

Njegov duh bo živel v nas dalje.

Slov. kat. akad. Starešinstvo.

Slov. kat. akad. društvo Danica na Dunaju.

Slov. kat. akad. društvo Zarja v Gradcu.

Slov. kat. akad. društvo Dan v Pragi.

Zahvala.

Za mnogobrojne izraze srčnega sočutja, ki so nam došli ob nenadomestljivi izgubi, ki nas je zadela, za poklonjene krasne vence, za tolažbe polno petje, kakor tudi za nadvse številno čaščeče spremstvo na zadnji poti blagoizvolijo naj sprejeti vsi našo najprisrčnejšo zahvalo.

Žalujoča rodbina

Predovič.

Svojim članicam in vsej jugoslovanski združni organizaciji naznanjamo prežalostno vest, da se je naš ustanovitelj in vesčasni predsednik, oče našega združništva

dr. Janez Ev. Krek

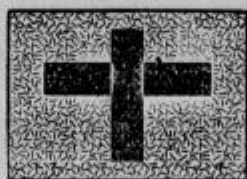
državni in deželni poslanec itd. itd. itd.

po trudapolnem, nesebičnem delu za svoj ljubljani narod preselil dne 8. oktobra 1917 v Št. Janžu na Dolenjskem v domovino večnega miru in pokoja.

Et erit in pace memoria eius —

In večno bo živel v preslavnem spominu!

Zadružna zveza v Ljubljani.

Gospodarska zveza naznanja svojim zadrugam in članom pretužno vest, da je umrl v Št. Janžu na Dolenjskem dne 8. t. m. ob 10. uri zvečer njen predsednik

dr. Janez Ev. Krek

državni in deželni poslanec itd., itd.

Pogreb bo v soboto 13. t. m. popoldne ob 3. uri v Ljubljani iz knezoškofijske palače.

Ljubljana, dne 10. oktobra 1917.

Eugen Jarc,
podpredsednik.

Matija Kump,
ravnatelj.